

2020

STUDIU - Nivel Liceal

*Identificarea percepției și
atitudinilor elevilor față de
fenomenul violenței școlare și al
delincvenței juvenile*

CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI
ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ GORJ

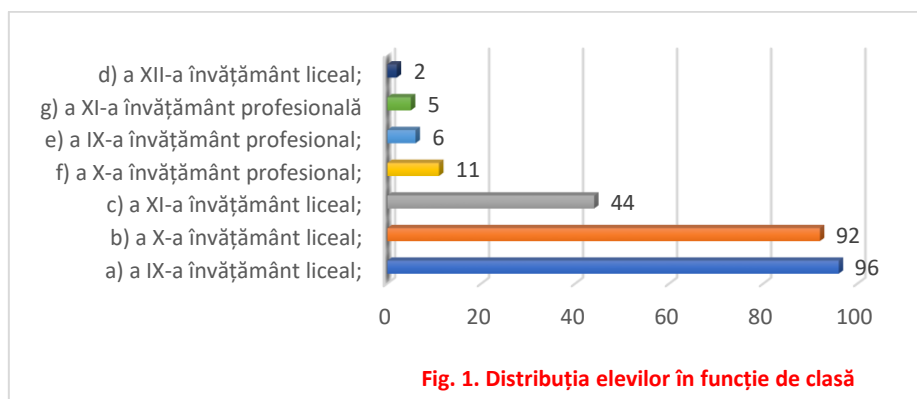
STUDIU PRIVIND IDENTIFICAREA ACTELOR DE VIOLENȚĂ ȘI A PERCEPȚIEI DELINCVENȚEI JUVENILE ÎN MEDIUL ȘCOLAR - NIVEL LICEAL

Chestionarul privind identificarea actelor de violență și a percepției delincvenței juvenile în mediul școlar a fost administrat la nivelul județului Gorj, în 16 unități de învățământ preuniversitar în care funcționează cabinete școlare / interșcolare de asistență psihopedagogică.

Acesta este structurat în două secțiuni și cuprinde itemi referitori la identificarea actelor de violență în mediul școlar și percepția elevilor față de delincvența juvenilă.

Administrarea a vizat nivelul de învățământ liceal, chestionarul fiind aplicat unui eșantion format din 256 elevi distribuiți, în funcție de clasă, astfel: 96 elevi - clasa a IX-a învățământ liceal; 92 elevi - clasa a X-a învățământ liceal; 44 elevi - clasa a XI-a învățământ liceal; 11 elevi - clasa a X-a învățământ profesional; 6 elevi - clasa a IX-a învățământ profesional; 5 elevi - clasa a XI-a învățământ profesional; 2 elevi - clasa a XII-a învățământ liceal.

Nivel de învățământ / Clasa	Răspunsuri
a IX-a învățământ liceal;	96
a X-a învățământ liceal;	92
a XI-a învățământ liceal;	44
a X-a învățământ profesional;	11
a IX-a învățământ profesional;	6
a XI-a învățământ profesională	5
a XII-a învățământ liceal;	2
Total	256

Datele numerice raportează un număr mare de respondenți, 73,43%, din clasele a IX-a (96 elevi) și a X-a din învățământul liceal (92 elevi), în timp ce la clasele a XI-a învățământ profesional și a XII-a învățământ liceal se înregistrează un număr foarte scăzut de respondenți, 2,73%, (5 elevi, respectiv 2 elevi).

Distribuția elevilor participanți la studiu, în funcție de mediul de proveniență, arată că numărul respondenților din mediul rural este ușor mai mare (51,56%) decât numărul celor din mediul urban (48,43%).

Mediu de proveniență	Răspunsuri
RURAL	132
URBAN	124
Total	256

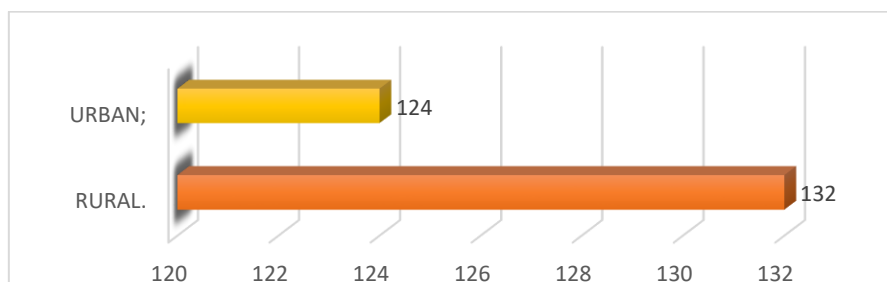

Fig. 2. Distribuția elevilor în funcție de mediul de proveniență

În funcție de unitățile de învățământ la care învață, cei 256 elevi sunt distribuiți astfel: 32 elevi de la Liceul Teoretic Novaci, câte 29 elevi de la Colegiul Național "Ecaterina Teodoroiu" Tg-Jiu, respectiv, Liceul Tehnologic Bustuchin, câte 23 elevi de la Colegiul Economic "Virgil Madgearu" Tg-Jiu, respectiv, Liceul Energetic Tg-Jiu, 21 elevi de la Colegiul Național "Tudor Vladimirescu", 20 elevi de la Colegiul Auto "Traian Vuia" Tg-Jiu, câte 19 elevi de la Liceul Tehnologic Țicleni, respectiv, Colegiul Tehnic Nr. 2 Tg- Jiu, 11 elevi de la Colegiul "Mihai Viteazul" Bumbești-Jiu, câte 7 elevi de la Colegiul Tehnic "Henri Coandă" Tg-Jiu, respectiv, Liceul Tehnologic Bîrsești, câte 5 elevi de la Liceul Tehnologic Tismana, Liceul Tehnologic Turburea, respectiv Liceul Teologic "Sf. Nicodim" Tg-Jiu și 1 elev de la Colegiul Tehnic "General Gheorghe Magheru" Tg-Jiu.

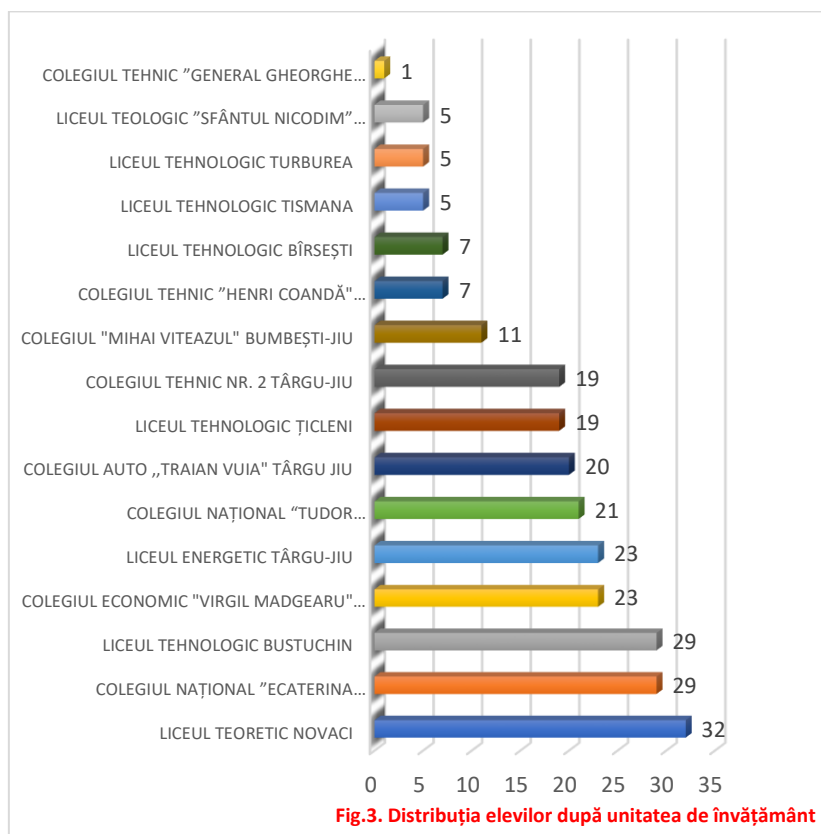
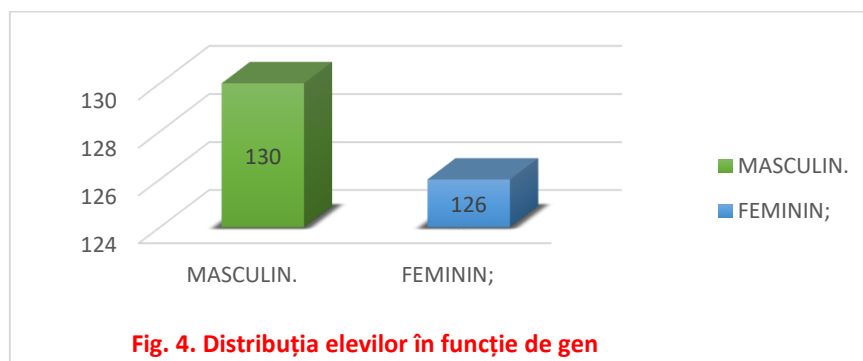

Fig.3. Distribuția elevilor după unitatea de învățământ

În funcție de gen, eșantionul cuprinde 130 respondenți de gen masculin (50,78%) și 126 de gen feminin (49,21%).

Gen	Răspunsuri
MASCULIN	130
FEMININ	126
Total	256

SECȚIUNEA I. IDENTIFICAREA POSIBILELOR COMPORTAMENTE VIOLENTE

Prin itemul "Cum te simți în școala ta?", am dorit investigarea stării emoționale a elevilor respondenți, resimțită la nivel subiectiv, în intervalul orar petrecut la unitatea școlară în care învață, atât în timpul orelor de predare-învățare, cât și la alte activități extracurriculare și în pauze.

Astfel, datele numerice raportate arată că 70 elevi (27,34%) din totalul respondenților se simt integrați în școala lor, percepția asupra climatului socio-afectiv fiind pozitivă. Integrarea, ca proces social, presupune interacțiune, relații de comunicare, sprijin reciproc și colaborare cu toți factorii mediului educațional intern: colegi de clasă, elevi de la alte clase, cadre didactice, personal de conducere și personal auxiliar. 48 elevi din 256 (18,75%) afirmă că se simt respectați, 47 (18,35%) se simt sprijiniți / ajutați / înțeleși și 43 (16,79%) se simt apreciați / prețuiți / valorificați.

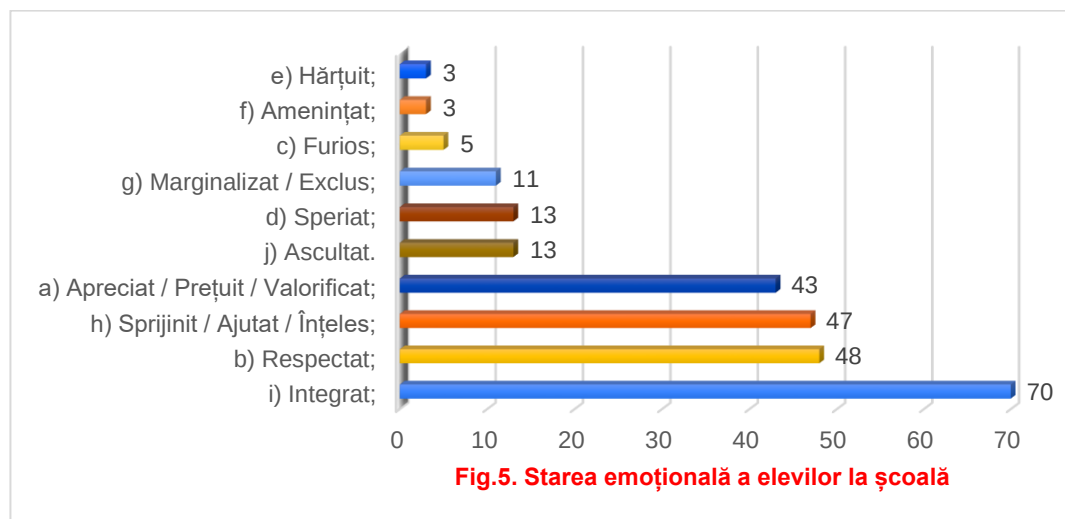
Având ca referință conceptul psihologic piramida lui Maslow, propus de psihologul american, Abraham Maslow, în care nevoile umane sunt ierarhizate pe cinci niveluri de necesități, nevoile sociale și de apartenență constituie al treilea nivel al acestei piramide. Potrivit acestui nivel, omul simte nevoia de a intra în relații cu ceilalți, de a se integra în grupuri sociale și de a aparține unui grup. Acest nivel vizează iubirea, prietenia, integrarea într-un grup în funcție de afinități, preocupări și interese comune. Al patrulea nivel al piramidei lui Maslow face referire la nevoile de recunoaștere socială, de stimă din partea celorlalți, fiind semnificative încrederea în sine, stima de sine și respectul.

Odată satisfăcute aceste nevoi, omul experimentează o stare de echilibru interior, care îl motivează în alegerile pe care le face ulterior.

Așadar, presupunem că peste 81% dintre respondenți, având trăiri emoționale pozitive, percep ca fiind satisfăcute nevoile de apartenență și cele de stimă, simțindu-se respectați, sprijiniți, apreciați și recunoscuți de comunitatea școlară căreia aparțin. Putem presupune că acești elevi au dezvoltat un set de abilități emoționale și sociale care îi ajută să se adapteze și integreze psihoemoțional și social la mediul școlar.

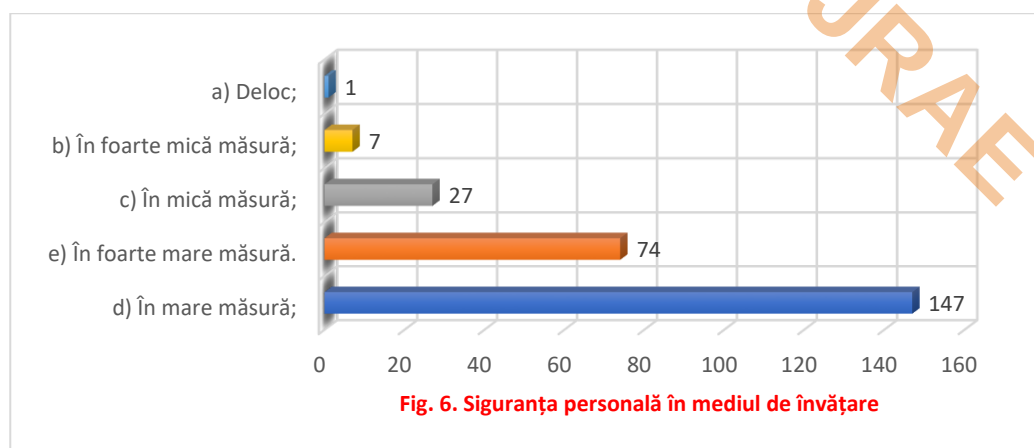
Peste 13% dintre respondenți experimentează trăiri afective negative de teamă, furie, afirmând că se simt speriați, furioși, amenințați și hărțuiți. Percepția acestora asupra climatului educațional este negativă, putând presupune că integrarea lor în mediul școlar este deficitară și, implicit, nevoile de securitate fizică, de apartenență și de recunoaștere socială sunt nesatisfăcute.

Variante	Răspunsuri
Integrat	70
Respectat	48
Sprijinit / Ajutat / Înțeleș	47
Apreciat / Prețuit / Valorificat	43
Ascultat	13
Speriat	13
Marginalizat / Exclus	11
Furios	5
Hărțuit	3
Amenințat	3
Total	256

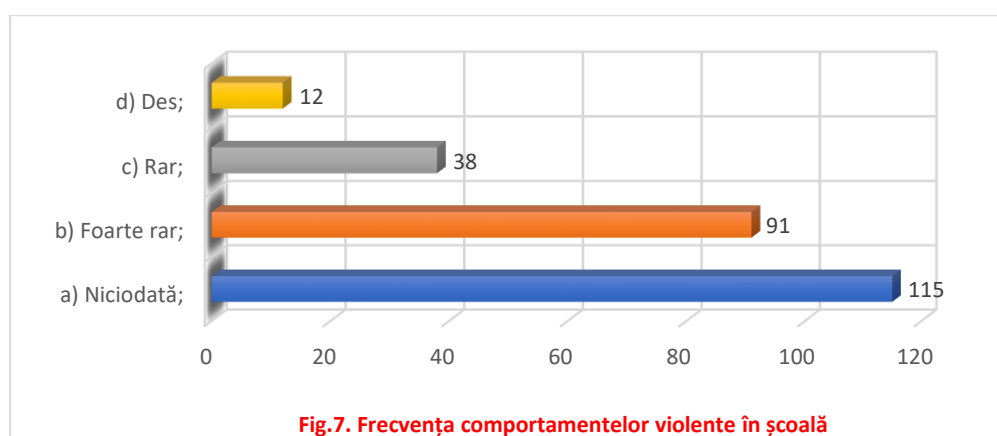
Itemul, "Școala mea oferă un mediu de învățare în care elevii se simt în siguranță", investighează percepția elevilor asupra gradului de siguranță pe care îl oferă școala lor. Astfel, 57,42% dintre elevi sunt de acord în mare măsură cu această afirmație și 28,90% sunt de acord în foarte mare măsură. Putem presupune că peste 86% dintre elevii respondenți se simt în siguranță, fiind susceptibilă satisfacerea nevoilor de securitate, conform teoriei lui Maslow: nevoia de ordine, nevoia de justiție, nevoia de stabilitate, nevoia de a sta departe de pericole.

Variante	Răspunsuri
În mare măsură	147
În foarte mare măsură	74
În mică măsură	27
În foarte mică măsură	7
Deloc	1
Total	256

Itemul "Cât de des consideri că se manifestă comportamente violente în școala ta?" investighează percepția elevilor respondenți a frecvenței manifestării comportamentelor violente în școala în care învață. Datele statistice arată că 80,46% dintre elevii chestionați apreciază că în școlile lor manifestarea comportamentelor violente este absentă sau foarte rară. Astfel, 44,92% dintre respondenți consideră că niciodată nu se manifestă comportamente violente, 35,54% afirmă că foarte rar se manifestă acest tip de comportamente, în timp ce peste 19% dintre elevi consideră că aceste comportamente violente se manifestă des (12 elevi) sau rar (38 elevi). Constatăm că un procent de 55,07% îl reprezintă elevii care identifică acte violente în școli, chiar dacă apreciază diferit frecvența acestora.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	115
Foarte rar	91
Rar	38
Des	12
Total	256

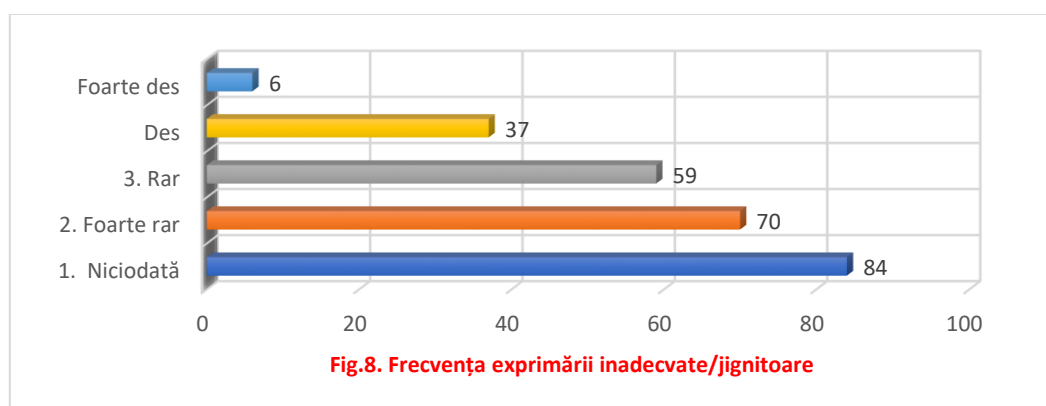

Prin itemul, "Cât de des se manifestă următoarele forme de violență între colegii tăi / elevi, în școala ta?", se investighează frecvența următoarelor forme de violență manifestate între elevi: exprimarea inadecvată sau jignitoare (poreclire, tachinare, ironizare, amenințare); agresiuni fizice (bruscare, pălmuire, împingere, lovire, rănire); marginalizarea - excluderea din grup; etichetarea, lansarea de zvonuri; șantajul; urmărirea / hărțuirea. Toate aceste forme de violență reprezintă factori care riscă să influențeze starea de bine a elevilor în grupurile sociale restrânse din

care fac parte, în sensul scăderii acesteia, afectând funcționarea relațiilor, integrarea, adaptarea și, nu în ultimul rând, performanțele școlare.

La întrebarea "Cât de des se manifestă exprimarea inadecvată sau jignitoare (poreclire, tachinare, ironizare, amenințare) ca formă de violență, între colegii tăi / elevi, în școala ta?", 32% dintre elevii respondenți (84 elevi) consideră că violența verbală manifestată prin exprimări jignitoare este absentă, se manifestă foarte rar, 27,34%, (70 elevi) sau rar, 23,04% (59 elevi). Un procent scăzut de elevi, peste 16% dintre respondenți, consideră că acest tip de violență se manifestă des (37 opțiuni) și foarte des (6 opțiuni). Însușind procentele celor care identifică acest tip de comportament în școli, cu aprecieri diferite ale frecvenței, obținem un procent de 67,18%.

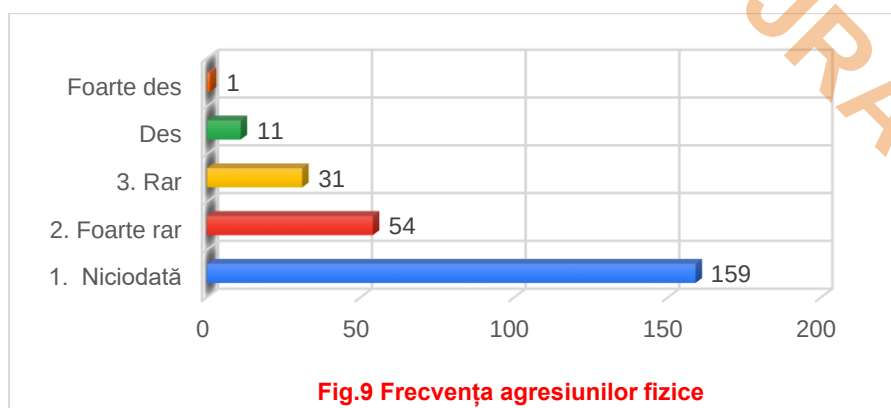
Variante	Răspunsuri
Niciodată	84
Foarte rar	70
Rar	59
Des	37
Foarte des	6
Total	256

La întrebarea "Cât de des se manifestă agresiunile fizice (bruscare, pălmuire, împingere, lovire, rănire) ca forme de violență, între colegii tăi / elevi, în școala ta?", 159 dintre elevii respondenți au ales varianta de răspuns "Niciodată" (62%), 54 au ales răspunsul "foarte rar", 31 - răspunsul "Rar", 11 - răspunsul "Des" și doar 1 elev a selectat răspunsul "Foarte des".

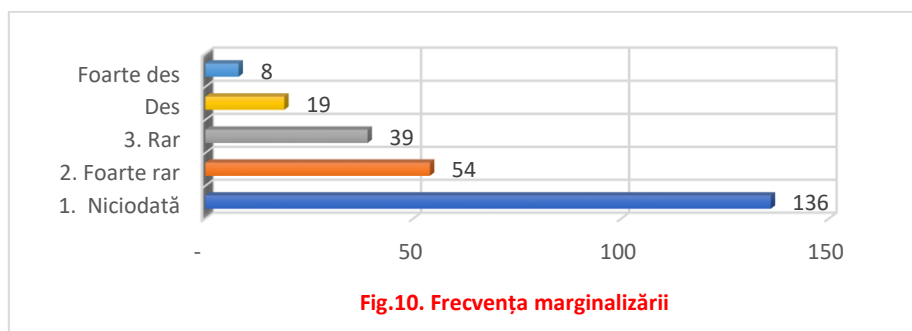
Analizând datele statistice raportate (Fig.8 și Fig.9), observăm că este mai frecventă manifestarea, în rândul elevilor, a violenței verbale, peste 67%, decât cea manifestată prin agresiuni fizice, peste 37%.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	159
Foarte rar	54
Rar	31
Des	11
Foarte des	1
Total	256

Frecvența manifestării marginalizării, ca formă de violență între elevi, investigată prin itemul "Cât de des se manifestă marginalizarea - excluderea din grup ca formă de violență, între colegii tăi / elevi, în școala ta?", este raportată diferit: peste 53% dintre elevi spun că aceasta nu se manifestă niciodată în școlile lor și peste 46% dintre aceștia identifică manifestarea acestui comportament violent. Astfel, aceștia din urmă consideră că marginalizarea apare foarte rar ca formă de violență (21%), peste 15% sunt de părere că se manifestă rar și peste 10% consideră că aceasta se manifestă des și foarte des.

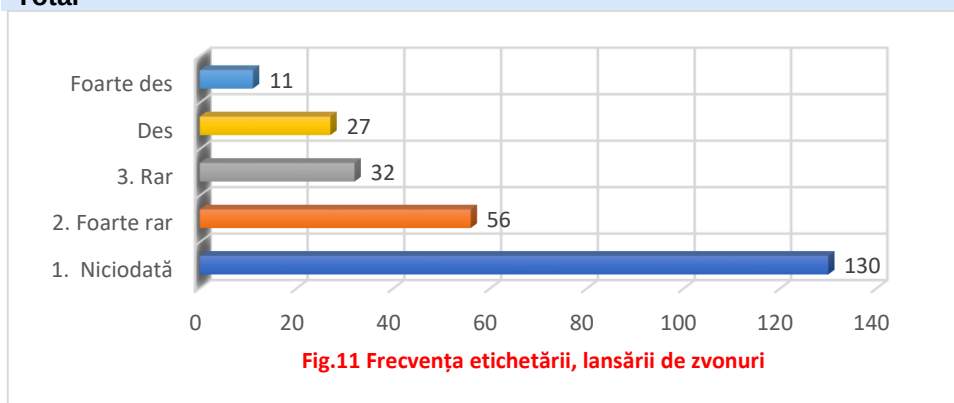
Variante	Răspunsuri
Niciodată	136
Foarte rar	54
Rar	39
Des	19
Foarte des	8
Total	256

Etichetarea, lansarea de zvonuri, ca formă de manifestare a violenței, este percepută ca manifestă în procent de peste 49%, cu frecvențe diferite raportate de elevii respondenți, astfel: 21,87% dintre aceștia consideră că etichetarea și lansarea de zvonuri se manifestă foarte rar, 12,5% - rar, 10,54% - des și 4,29% - foarte des. Peste 50% dintre respondenți consideră că aceste forme de violență sunt absente în comunitatea școlară din care fac parte.

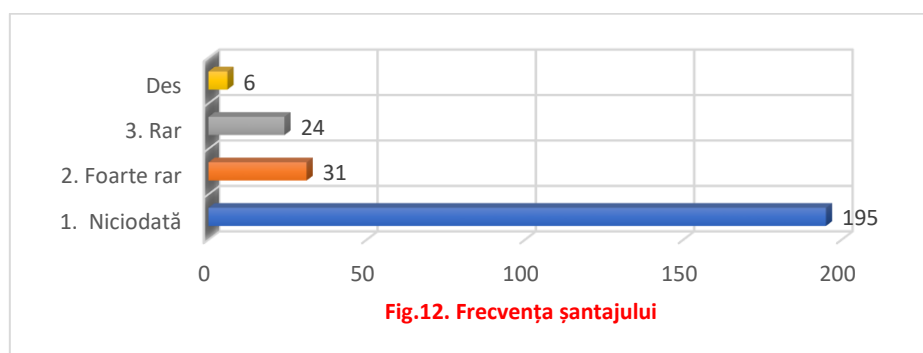
Row Labels	Count of 3.1. Cât de des se manifestă următoarele forme de violență, între colegii tăi / elevi, în școala ta? [Etichetare, lansare de zvonuri]
1. Niciodată	130

2. Foarte rar	56
3. Rar	32
Des	27
Foarte des	11
Grand Total	256

Șantajul, ca formă de manifestare a violenței, este perceput ca manifest în procent de peste 23%, cu frecvențe diferite raportate de elevii respondenți, astfel: 31 elevi dintre aceștia consideră că șantajul se manifestă foarte rar, 24 elevi - rar, 6 elevi - des. Se constată că niciun elev nu consideră că această formă de violență se manifestă foarte des. Peste 76% dintre respondenți sunt de părere că șantajul este absent în comunitatea școlară din care fac parte.

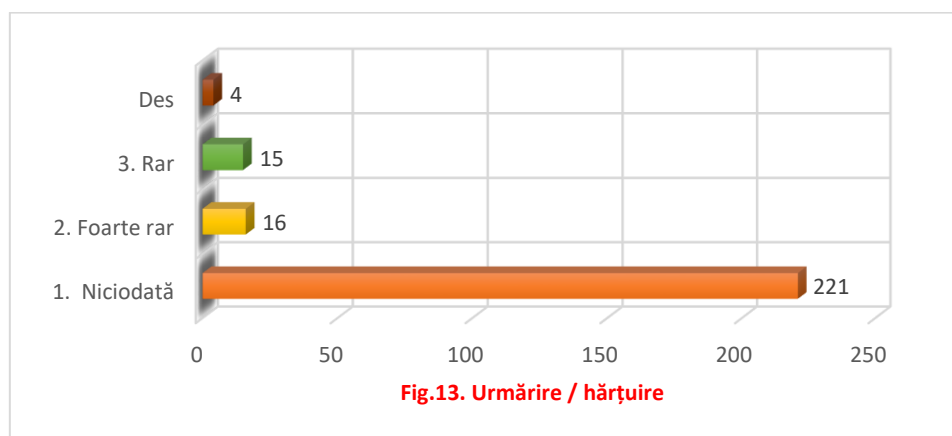
Variante	Răspunsuri
Niciodată	195
Foarte rar	31
Rar	24
Des	6
Total	256

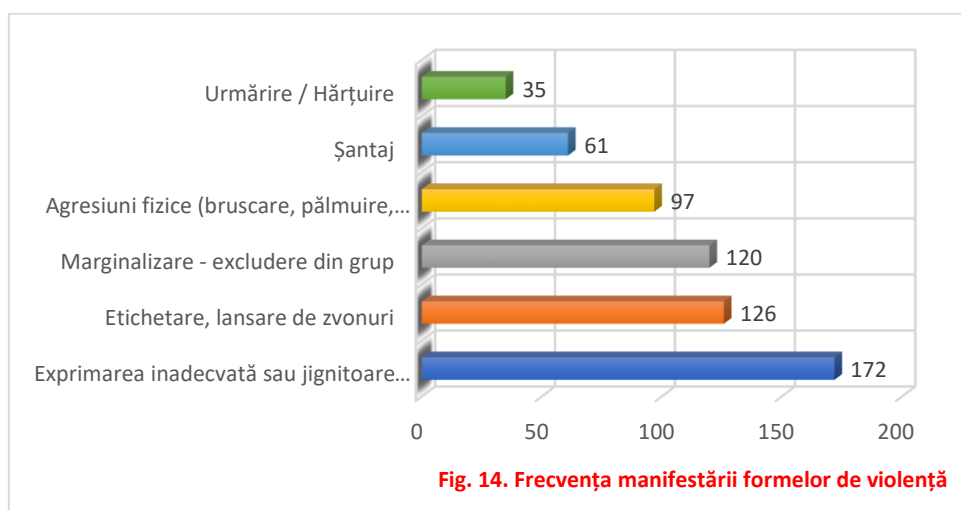
Urmărirea / hărțuirea, ca forme de manifestare a violenței, sunt percepute ca manifestându-se în comportamentul elevilor în procent de peste 13%, cu frecvențe diferite raportate de elevii respondenți, astfel: 16 elevi dintre aceștia consideră că urmărirea și hărțuirea se manifestă foarte rar, 15 elevi - rar și 4 elevi - des. Se constată că niciun elev nu consideră că această formă de violență se manifestă foarte des. Peste 86% dintre respondenți sunt de părere că urmărirea și hărțuirea sunt absente în comunitatea școlară din care fac parte.

Variante	Răspunsuri
----------	------------

Niciodată	221
Foarte rar	16
Rar	15
Des	4
Total	256

Analizând, comparativ, datele statistice raportate pentru identificarea frecvenței formelor de violență (Fig.14) care se manifestă între elevi în comunitățile școlare din care fac parte, constatăm că cea mai frecventă manifestare violentă este exprimarea inadecvată sau jignitoare (67% dintre elevi) evidențiată comportamental prin poreclire, tachinare, ironizare și amenințare. Următoarea formă de violență considerată de elevi ca fiind manifestă în rândul elevilor este etichetarea, lansarea de zvonuri, cu 126 opțiuni (49%). Cu 120 opțiuni, urmează, descrescător, marginalizarea - excluderea din grup, ca fiind prezentă în comportamentul elevilor (46% dintre elevi identifică apariția acestei forme de violență). Cu mai puține opțiuni (97), elevii identifică agresiunile fizice ca fiind prezente în comportamentul elevilor din școală (37% dintre elevi raportează aceste situații). Șantajul și urmărirea / hărțuirea ocupă ultimile locuri ca și frecvență a apariției în comportamentul elevilor, 23%, respectiv 13%.

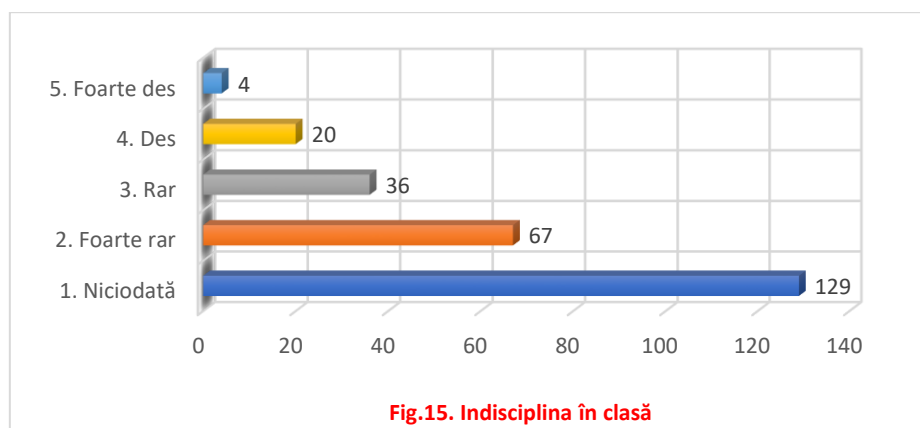
De asemenea, se constată, pe baza datelor statistice, că, cel mai adesea, elevii consideră că formele de violență supuse investigării, sub aspectul frecvenței manifestării, nu se manifestă niciodată, cu excepția violenței verbale care este percepută ca nemanifestă doar de 32% dintre respondenți. Astfel, 62% dintre elevi

sunt de părere că agresiunile fizice nu sunt prezente în comportamentul elevilor, 53% consideră că marginalizarea nu se manifestă niciodată în comunitățile școlare din care fac parte, 50% dintre respondenți aleg răspunsul "niciodată" în ceea ce privește manifestarea etichetării, lansării de zvonuri, 76% și 86% dintre elevi consideră că șantajul și, respectiv urmărirea/hărțuirea sunt absente ca și comportamente violente între elevi.

În ceea ce privește identificarea formelor de violență pe care elevii le manifestă față de profesori, au fost investigate următoarele comportamente: indisciplina la clasă; absenteismul, fuga de la ore, întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei; ignorarea mesajelor transmise de către profesori și atitudinile răutăcioase, ironice, nepoliticoase, prin itemul "Care sunt formele de violență pe care colegii tăi le manifestă față de profesorii din școala ta?"

Un procent de 50,39% dintre elevii chestionați consideră că indisciplina în clasă nu se manifestă niciodată în spațiul școlar, în timp ce 26,17% apreciază că aceasta apare foarte rar. Doar 1,56% dintre respondenți consideră că indisciplina în clasă se manifestă foarte des. Constatăm că 49,60% dintre elevii chestionați identifică această formă de manifestare a violenței față de profesori, fiind, însă, apreciată diferit.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	129
Foarte rar	67
Rar	36
Des	20
Foarte des	4
Total	256

Datele statistice raportate privind identificarea absenteismului ca formă de manifestare a violenței elevilor față de profesori arată că 35,93% dintre respondenți consideră că aceasta se manifestă foarte rar în comunitatea școlară din care fac parte. Un procent apropiat de cel anterior, 33,98 dintre elevi, apreciază diferit, selectând răspunsul "niciodată" la acest item. Însușind răspunsurile obținute pentru variantele de răspuns "des" și "foarte des", obținem un procent scăzut de elevi (13,67%) care raportează absenteismul, fuga de la ore, întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei ca fiind comportamente frecvent întâlnite în spațiul școlar. Constatăm că datele statistice care conțin raportări ale acestei forme de violență, chiar dacă cu frecvențe diferite (foarte rar, rar, des, foarte des), produc un procent de 66,01% de elevi care consideră că acest comportament este manifest în spațiul școlar.

Variante	Răspunsuri
Foarte rar	92
Niciodată	87
Rar	42
Des	30
Foarte des	5
Total	256

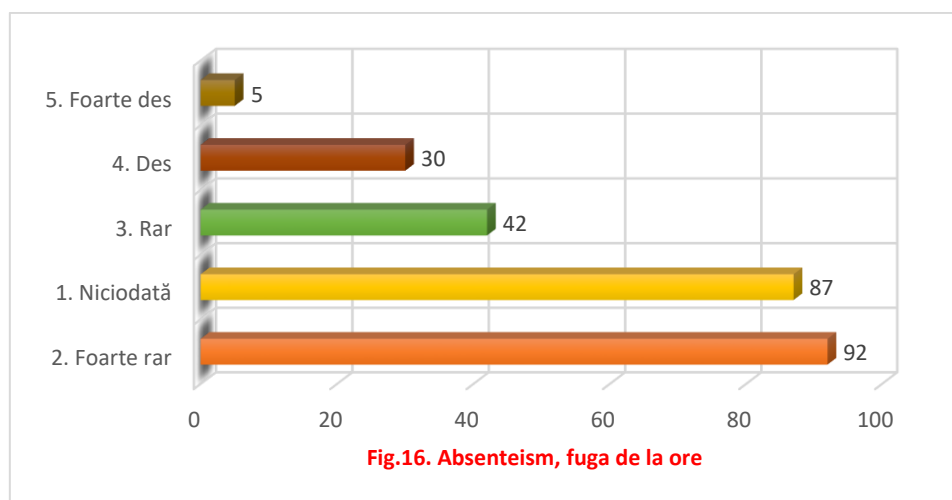

Fig.16. Absenteism, fuga de la ore

La itemul privind identificarea ignorării mesajelor transmise de către profesori, ca formă de manifestare a violenței elevilor față de profesori, constatăm obținerea unui procent asemănător (51,95) cu datele statistice raportate la celelalte forme de violență îndreptate împotriva profesorilor, în ceea ce privește aprecierea că acest tip de comportament nu se manifestă niciodată în spațiul școlar. 29,68% dintre elevii chestionați raportează ca fiind foarte rară manifestarea ignorării mesajelor transmise de către profesori. 11,32% dintre elevii respondenți consideră că acest tip de comportament este rar întâlnit și 7,03% apreciază ca fiind des întâlnit.

Suma procentelor care arată identificarea acestui comportament al elevilor în spațiul școlar (48,04%) relevă manifestarea acestuia în relația elevilor cu profesorii lor.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	133
Foarte rar	76
Rar	29
Des	18
Total	256

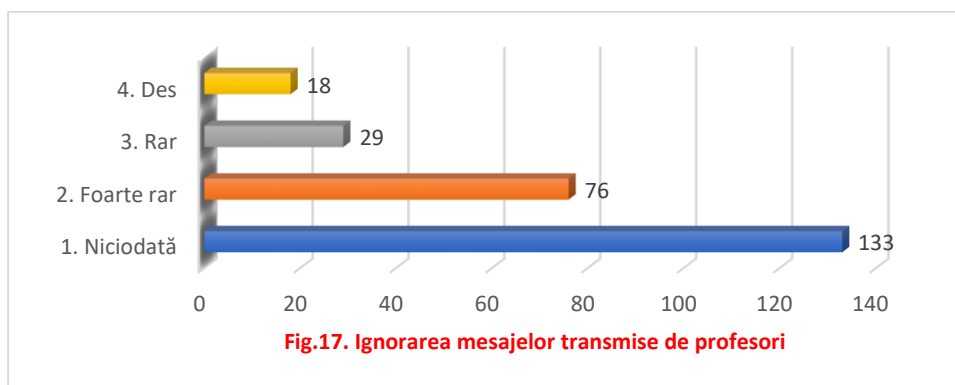

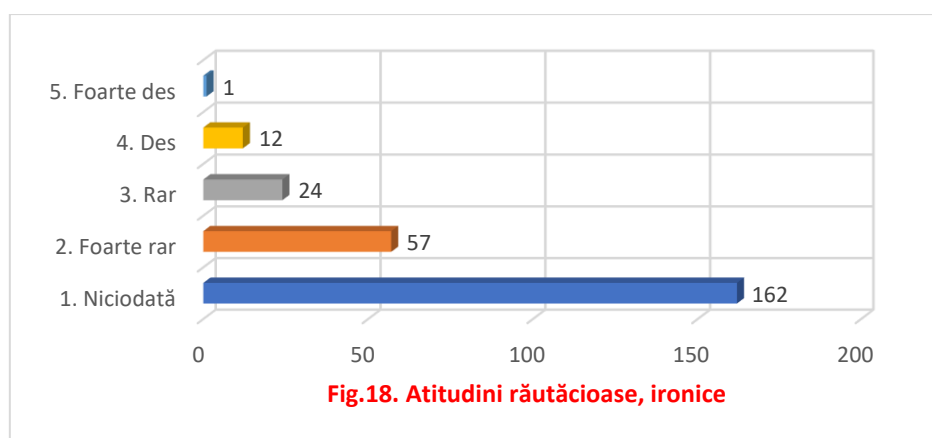
Fig.17. Ignorarea mesajelor transmise de profesori

Atitudinile răutăcioase, ironice, nepoliticoase, ca formă de manifestare a violenței elevilor față de profesori sunt apreciate de către respondenți ca absente

din spațiul școlar, 51,95 selectând răspunsul "niciodată" la această întrebare (Fig.18). 22,26% dintre elevii chestionați apreciază ca fiind foarte rară manifestarea acestui comportament, 9,37 apreciază ca fiind rară, 4,6% apreciază ca fiind manifestat des acest comportament și 0,39% ca fiind foarte des.

Procentul total de 36,71% care evidențiază identificarea atitudinilor răutăcioase, ironice, nepoliticoase ca fiind manifeste în spațiul școlar, indiferent de frecvența mare sau mică a acestora, arată că această manieră de relaționare a elevilor cu profesorii lor este relativ redusă, aceștia preferând alte forme de manifestare a violenței împotriva profesorilor, după cum raportează datele statistice analizate mai sus: absenteismul, fuga de la ore, întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei (66,01%), indisciplina în clase (49,60%), ignorarea mesajelor transmise de către profesori (48,04%).

Variante	Răspunsuri
Niciodată	162
Foarte rar	57
Rar	24
Des	12
Foarte des	1
Total	256

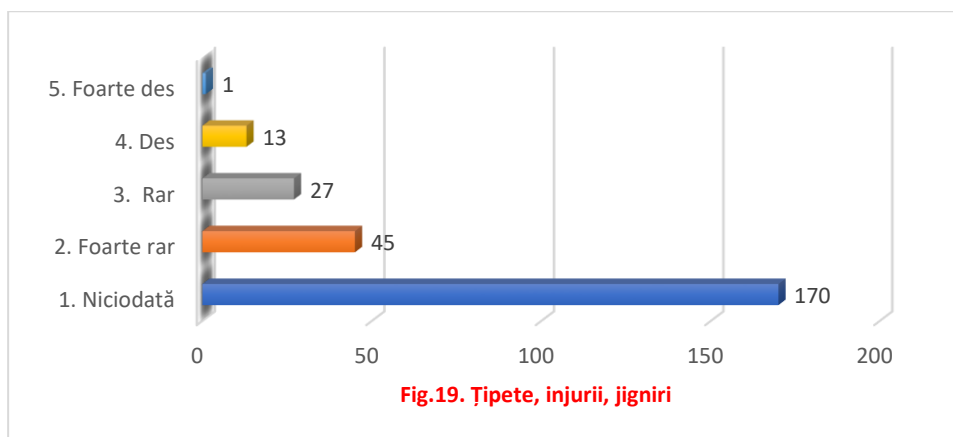
Analizând comparativ aceste date, putem concluziona că forma frecventă de manifestare a violenței elevilor față de profesori este absenteismul, fuga de la ore, întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei (66,01%), urmată de indisciplina în clase (49,60%), ignorarea mesajelor transmise de către profesori (48,04%) și atitudinile răutăcioase, ironice, nepoliticoase (36,71%). Astfel, elevii preferă evitarea confruntării directe cu profesorii, alegând evadarea din spațiul clasei, sub forma absenteismului și a fugii de la ore.

Itemul, "Care sunt formele de violență pe care profesorii le manifestă față de colegii tăi?" identifică frecvența anumitor comportamente violente ale profesorilor față de elevi, manifestate în spațiul școlar: țipete, injurii, jigniri; excluderea de la activitățile didactice; pedeapsa fizică; ignorarea mesajelor elevilor; gesturi sau priviri amenințătoare; atitudini de discriminare.

Astfel, 66,40% dintre elevii respondenți apreciază că țipetele, injuriile sau jignirile venite din partea profesorilor către elevi nu se manifestă niciodată în relația profesor-elev și 33,59% consideră că acestea apar: 17,57% au ales răspunsul "foarte rar", 10,54 au ales răspunsul "rar", 5,07% au ales răspunsul "des" și 0,39% au ales răspunsul "foarte des".

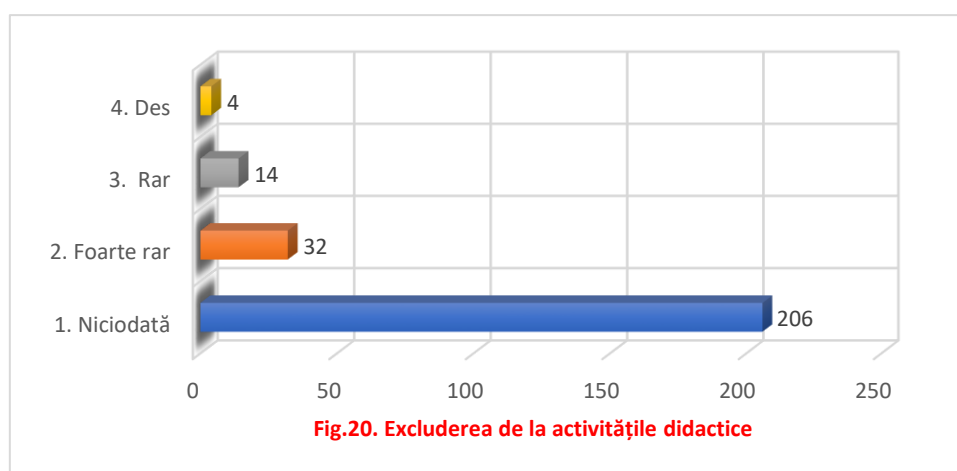
Variante	Răspunsuri
----------	------------

Niciodată	170
Foarte rar	45
Rar	27
Des	13
Foarte des	1
Total	256

80,46% dintre elevii chestionați apreciază că profesorii nu recurg niciodată la excluderea de la activitățile didactice, ca manifestare a violenței și 19,53% identifică acest comportament, în procente diferite: 12,5% - foarte rar, 5,46% - rar, 1,56% - des și niciun elev nu selectează varianta de răspuns "foarte des".

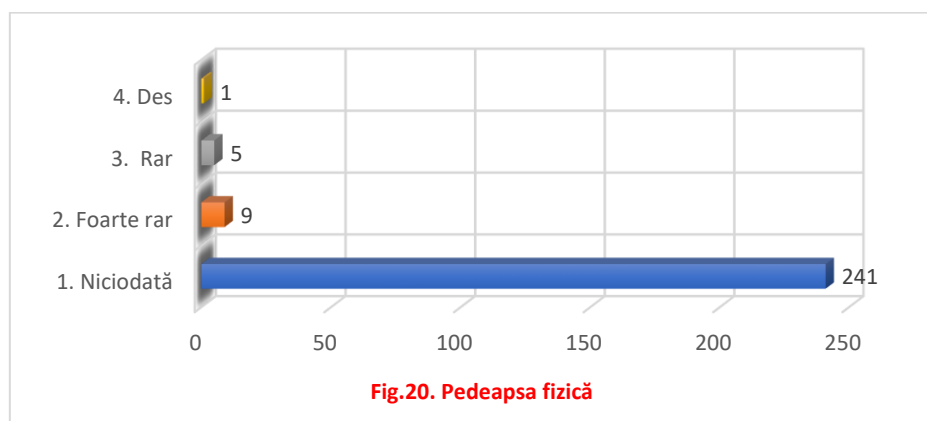
Variante	Răspunsuri
Niciodată	206
Foarte rar	32
Rar	14
Des	4
Total	256

Pedeapsa fizică nu se regăsește ca formă de violență în comportamentul profesorilor din punctul de vedere a 94,14% dintre elevii chestionați. Doar 5,85% dintre aceștia apreciază ca fiind prezent acest tip de comportament, în procente diferite: 3,51% - foarte rar, 1,95% - rar, 0,39% - des și niciun elev nu selectează varianta de răspuns "foarte des".

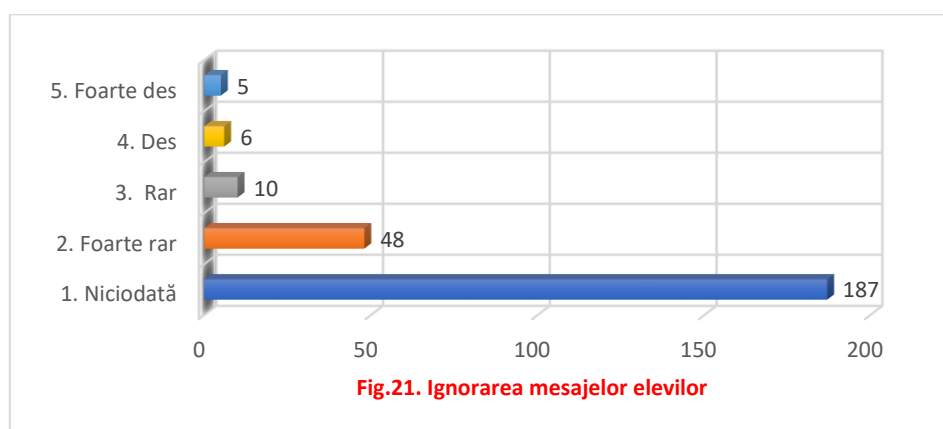
Variante	Răspunsuri
Niciodată	241

Foarte rar	9
Rar	5
Des	1
Total	256

Răspunsurile oferite de respondenți la itemul care investighează manifestarea de către profesori a ignorării mesajelor elevilor, ca formă de violență, arată că 73,04% apreciază că acest comportament nu apare niciodată și 26,95% consideră că acesta apare, profesorii ignorând mesajele elevilor: 18,75% - foarte rar, 3,90% - rar, 2,34% - des și 1,95% - foarte des.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	187
Foarte rar	48
Rar	10
Des	6
Foarte des	5
Total	256

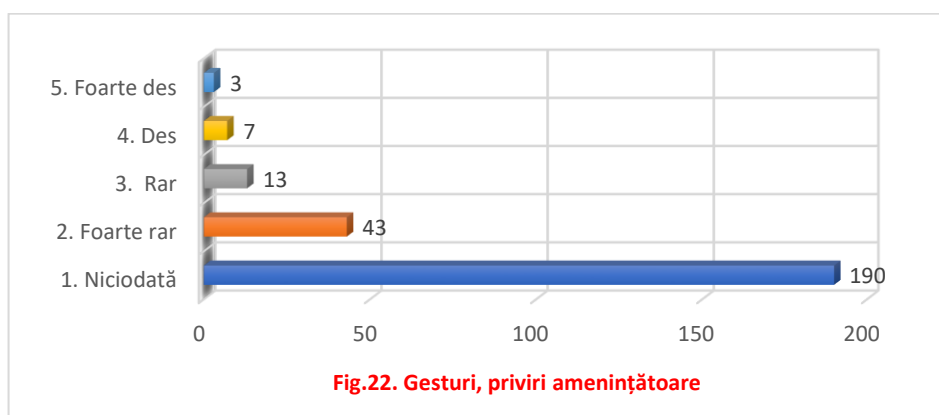

74,21% dintre respondenți apreciază că gesturile și privirile amenințătoare sunt absente din comportamentul profesorilor, selectând răspunsul "niciodată" și 25,78% apreciază că acestea se manifestă la profesori: 16,79% - foarte rar, 5,07% - rar, 2,73% - des, 1,17% - foarte des.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	190
Foarte rar	43
Rar	13
Des	7

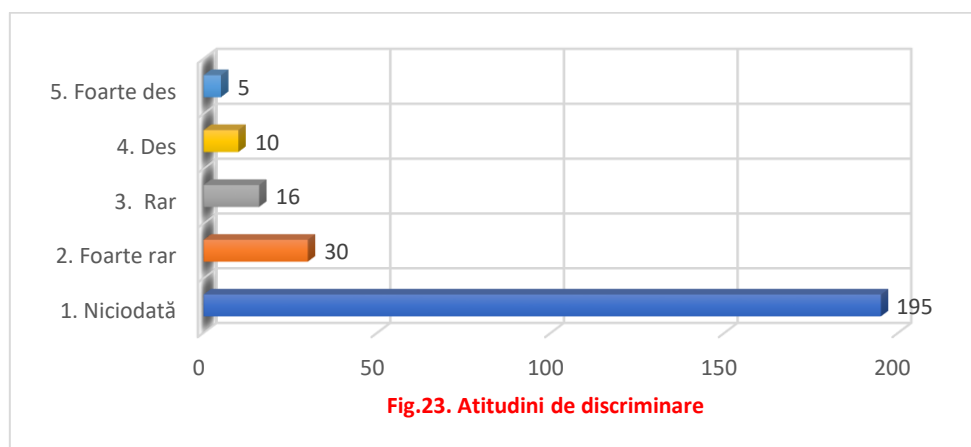
Foarte des
Total

3
256

Investigarea manifestării atitudinii de discriminare a profesorilor față de elevi arată că 76,17% dintre respondenți consideră că niciodată nu au sesizat un astfel de comportament, în timp ce 23,82% apreciază că acesta este prezent în relațiile dintre profesori și elevi, astfel: 11,71% - foarte rar, 6,25% - rar, 3,90% - des și 1,95% - foarte des.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	195
Foarte rar	30
Rar	16
Des	10
Foarte des	5
Total	256

Analizând comparativ datele statistice care raportează manifestarea formelor de violență la profesori în relațiile cu elevii, constatăm că cea mai frecventă formă care apare este cea verbală (33,59%), manifestată prin țipete, injurii, jigniri, urmată de ignorarea mesajelor elevilor 26,95%, gesturi sau priviri amenințătoare (25,78%), atitudini de discriminare (23,82%), excluderea de la activitățile didactice (19,53%) și pedeapsa fizică (5,85%).

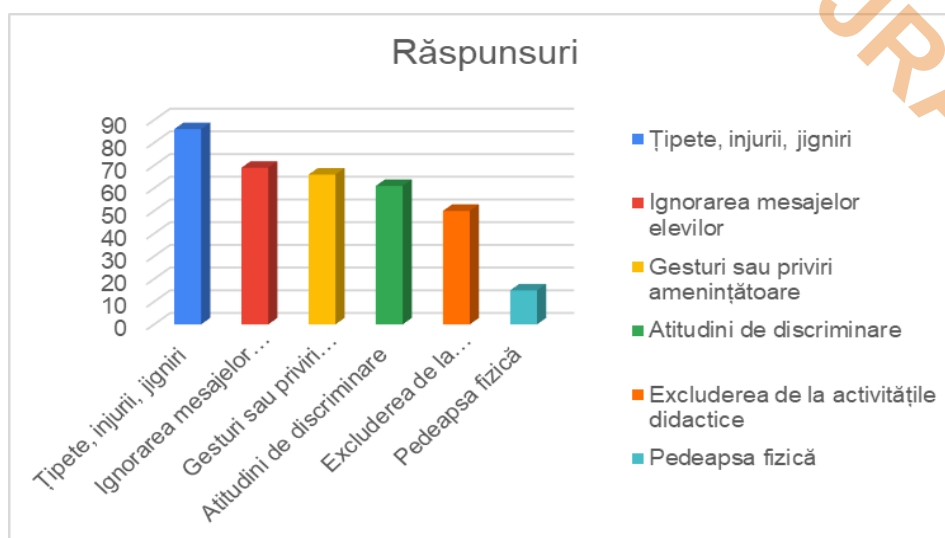
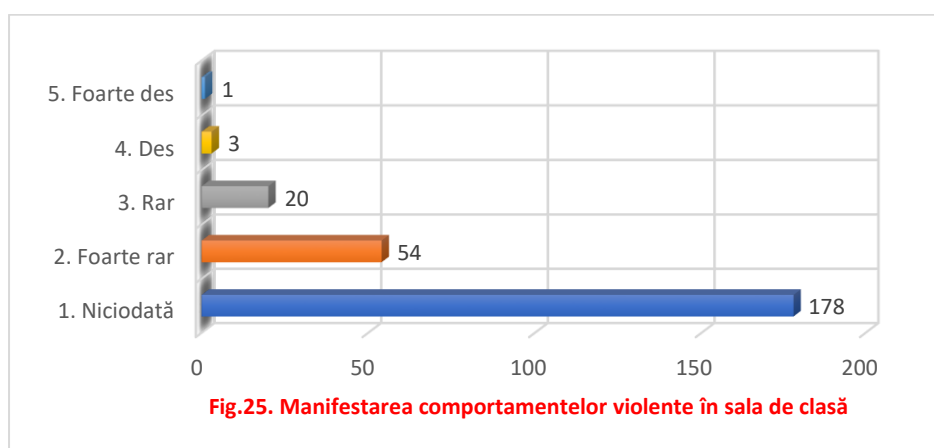

Fig.24. Frecvența formelor de manifestare a comportamentelor violente la profesori

Itemul "După părerea ta, comportamentele violente se manifestă în școala ta" identifică percepția elevilor de liceu asupra locurilor în care apar comportamentele violente, acestea fiind în interiorul școlii (în sala de clasă, pe holuri / în curtea școlii, în grupurile sanitare / toalete) sau în afara acesteia (pe stradă - parcuri, alei, cartier, în grupul de prieteni, în familie, în mediul on-line (rețele de socializare, grupuri de discuții etc).

Astfel, 69,53% dintre elevii respondenți consideră că aceste comportamente violente nu se manifestă niciodată în sala de clasă și 30,46% consideră că apar în sala de clasă: 21,09 - foarte rar, 7,81% - rar, 1,17% - des și 0,39 - foarte des.

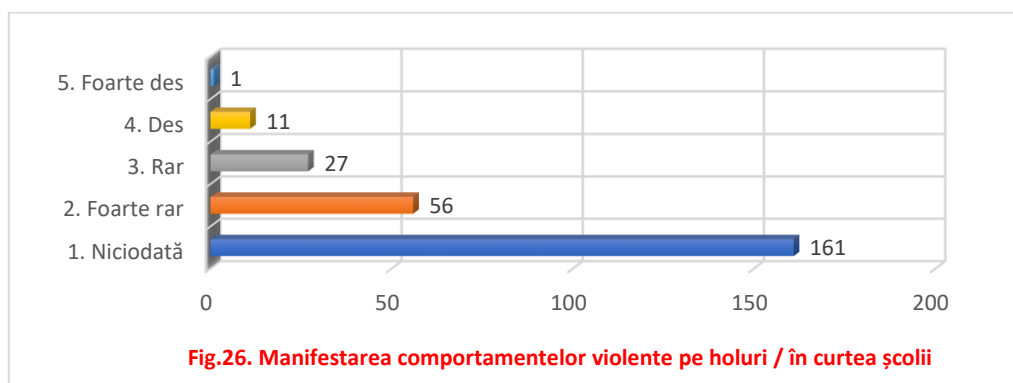
Variante	Răspunsuri
Niciodată	178
Foarte rar	54
Rar	20
Des	3
Foarte des	1
Total	256

În ceea ce privește manifestarea comportamentelor violente la școală pe holuri sau în curtea școlii, datele statistice raportează următoarele rezultate: 62,89% dintre elevii chestionați nu au identificat niciodată comportamente violente în aceste spații

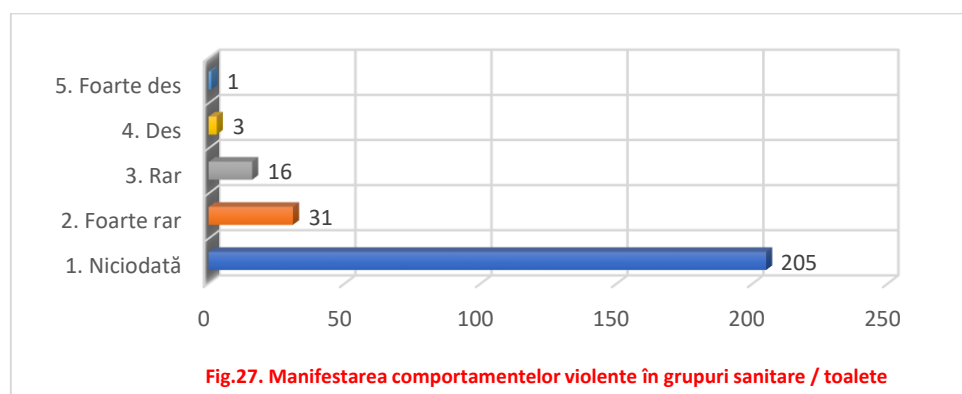
și 37,10% apreciază că se manifestă comportamente violente în aceste locuri, în procente diferite (21,87% - foarte rar, 10,54% - rar, 4,29% - des, 0,39% - foarte des).

Variante	Răspunsuri
Niciodată	161
Foarte rar	56
Rar	27
Des	11
Foarte des	1
Total	256

Investigarea manifestării comportamentelor violente în grupurile sanitare din cadrul școlii arată că elevii chestionați selectează răspunsul "niciodată" în procent de 80,07% la acest item, iar un procent de 19,92% consideră că astfel de comportamente sunt manifeste și în aceste spații. Astfel, 12,10% dintre cei care răspund afirmativ la acest item selectează răspunsul "foarte rar", 6,25% - rar, 1,17% - des și 0,39% - foarte des.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	205
Foarte rar	31
Rar	16
Des	3
Foarte des	1
Total	256

Investigarea manifestării comportamentelor violente pe stradă (parcuri, alei, cartier) arată că 56,64% dintre elevii chestionați apreciază că în aceste locuri nu se manifestă niciodată aceste comportamente. În schimb, un procent de 43,35% consideră că manifestarea acestor comportamente este prezentă și pe stradă, datele

raportând procente diferite: 24,60% - foarte rar, 9,76% - rar, 8,20% - des și 0,78% - foarte des.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	145
Foarte rar	63
Rar	25
Des	21
Foarte des	2
Total	256

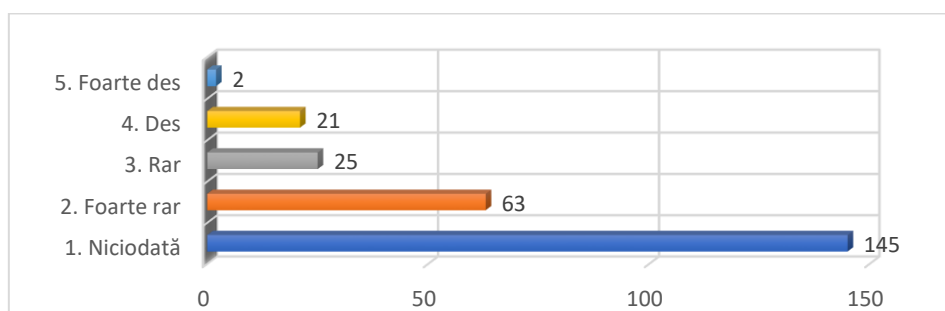

Fig.28 Manifestarea comportamentelor violente pe stradă

Comportamentele violente manifestate în grupul de prieteni sunt identificate diferit de elevii chestionați. Astfel, 68,35% din total apreciază că acestea sunt absente în grupul de prieteni, în timp ce 31,64% consideră că sunt manifeste: 20,70% - foarte rar, 7,81% - rar, 3,12% - des și niciun respondent nu selectează răspunsul "foarte des".

Variante	Răspunsuri
Niciodată	175
Foarte rar	53
Rar	20
Des	8
Total	256

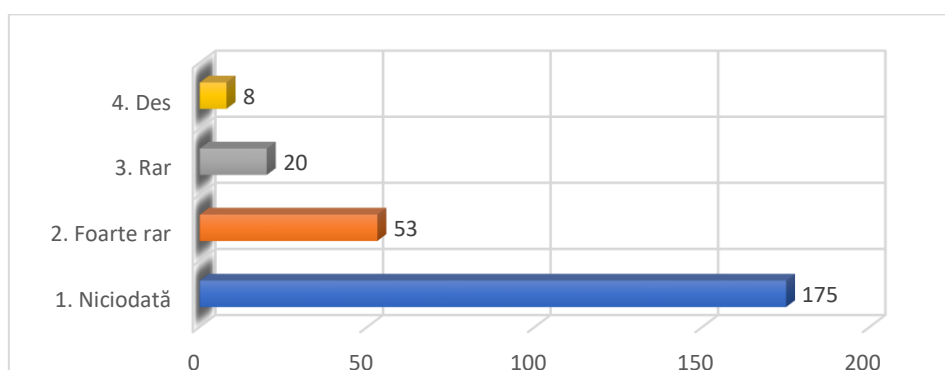
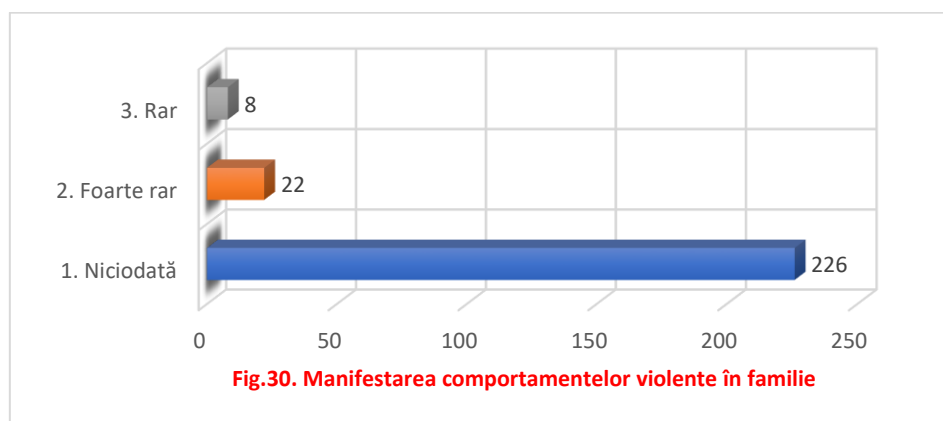

Fig.29. Manifestarea comportamentelor violente în grupul de prieteni

În ceea ce privește identificarea comportamentelor violente în familie, datele statistice raportează un procent de 88,28% dintre elevii chestionați care consideră că în familie nu apar niciodată astfel de comportamente și doar 11,71% dintre aceștia apreciază că ele se manifestă și în cadrul familiei: 8,59% - foarte rar și 3,12% - rar.

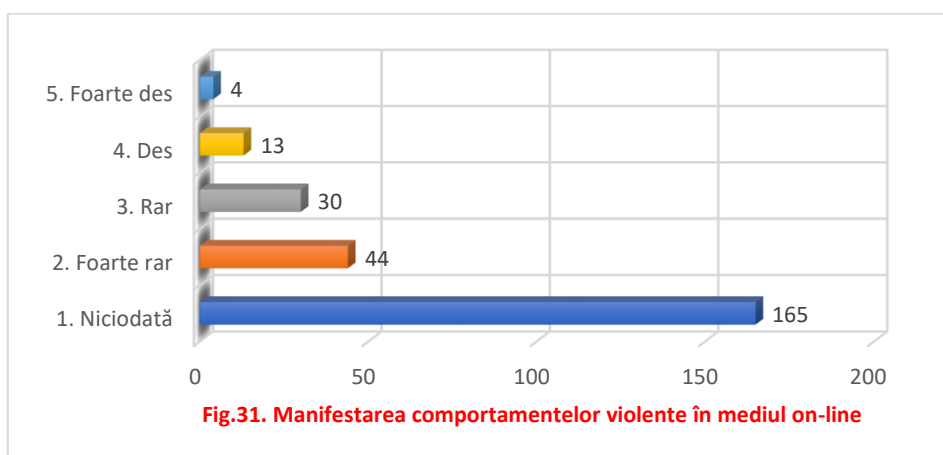
Niciun respondent nu apreciază ca fiind dese sau foarte dese comportamentele violente în spațiul familial.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	226
Foarte rar	22
Rar	8
Total	256

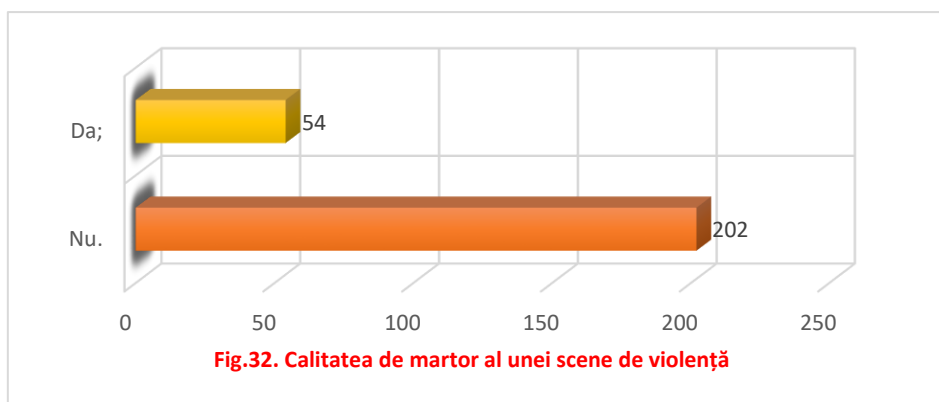
Manifestarea comportamentelor violente în mediul on-line (rețele de socializare, grupuri de discuții) este percepută de elevii chestionați în felul următor: 64,45% - niciodată, 17,18% - foarte rar, 11,71% - rar, 5,07% - des și 1,56% - foarte des. Procentul celor care apreciază că în mediul on-line sunt prezente comportamente violente este 35,54%.

Variante	Răspunsuri
Niciodată	165
Foarte rar	44
Rar	30
Des	13
Foarte des	4
Total	256

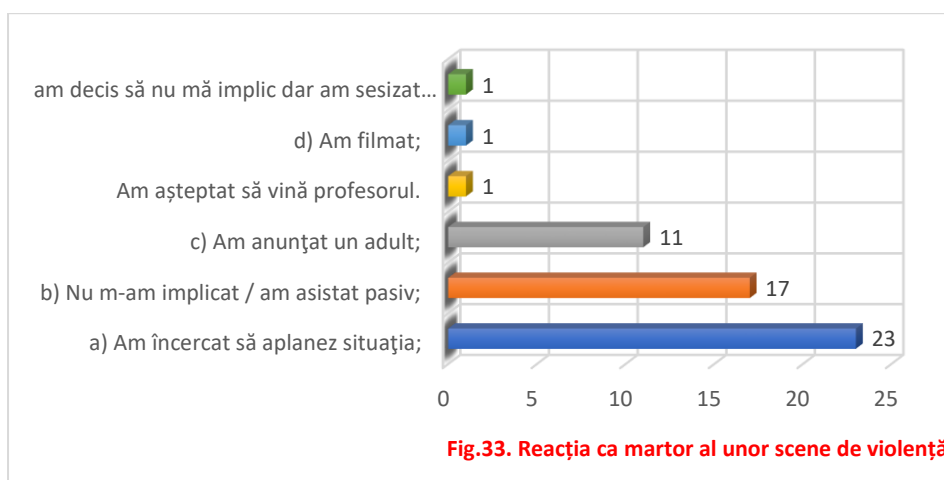
Itemul "Ai fost martorul unor scene de violență în școala ta?" investighează calitatea de martor a respondentului a unei scene de violență petrecută în școala în care învață. Astfel, elevii chestionați selectează răspunsul "Da" la această întrebare într-un procent de 78,90% și răspunsul "Nu" în procent de 21,09%.

Variante	Răspunsuri
Nu	202
Da	54
Total	256

Prin itemul "Specifică felul în care ai reacționat dacă ai fost martorul unor scene de violență", se identifică atitudinea pe care o au elevii atunci când se află într-o astfel de situație. Astfel, cei 54 elevi respondenți care au afirmat că au fost martorii unor scene de violență au avut diverse atitudini: 42,59% au răspuns că au încercat să aplaneze situația, 31,48% au ales să nu se implice, asistând pasiv, 20,37% au anunțat un adult, 1 elev (0,39%) a așteptat să vină profesorul, 1 elev (0,39%) a filmat și a decis să nu se implice, a sesizat până la urmă totul unui profesor. Niciun elev nu a selectat răspunsul "Am făcut galerie".

Variante	Răspunsuri
Am încercat să aplanez situația	23
Nu m-am implicat / am asistat pasiv	17
Am anunțat un adult	11
Am așteptat să vină profesorul	1
Am filmat	1
Am decis să nu mă implic, dar am sesizat totul unui profesor	1
Total	54

Prin itemul "Dacă NU ai fost martorul unor scene de violență, cum ai reacționa dacă ai fi martorul unor comportamente violente în școala ta?", se investighează orientarea atitudinală a elevilor respondenți în situația în care ar asista la astfel de

comportamente. Astfel, cei 202 elevi care au afirmat că nu au fost martorii unor scene de violență au oferit răspunsuri diferite la această întrebare: 45,04% ar anunța un adult, 40,59% ar încerca să aplaneze situația, 11,88% nu s-ar implica, trecând mai departe, 0,99% ar asista pasiv, 1 elev (0,49%) ar interveni despărțindu-i pe cei aflați în conflict, 1 elev (0,49%) consideră că nu ar trebui să se implice dacă acel conflict nu îl/o implică și 1 elev (0,49%) ar face galerie.

Row Labels	Count of 5.3 Cum ai reacționa dacă ai fi martorul unor comportamente violente în școala ta?
d) Aș anunța un adult;	91
a) Aș încerca să aplanez situația;	82
b) Nu m-aș implica / Aș trece mai departe;	24
c) Aș asista pasiv;	2
As interveni si i-as desprti	1
Nu cred că ar trebui să mă implic dacă nu mă privește acea ceartă/bătăie.	1
f) Aș face galerie;	1
Grand Total	202

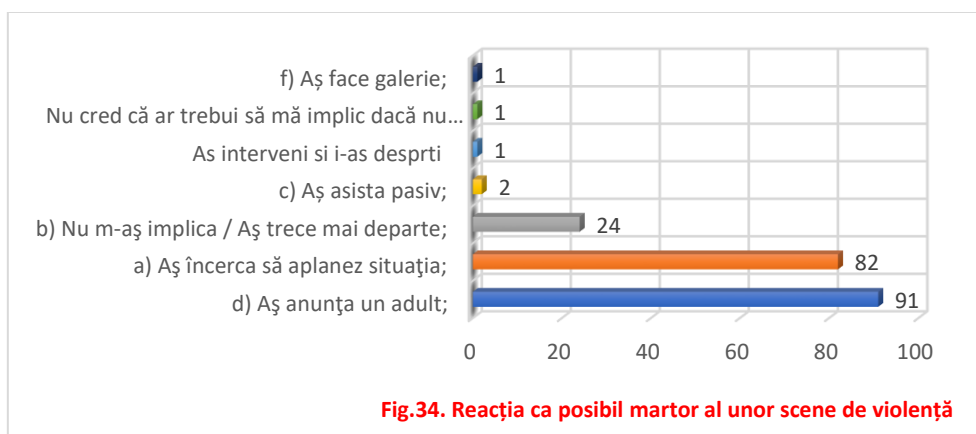
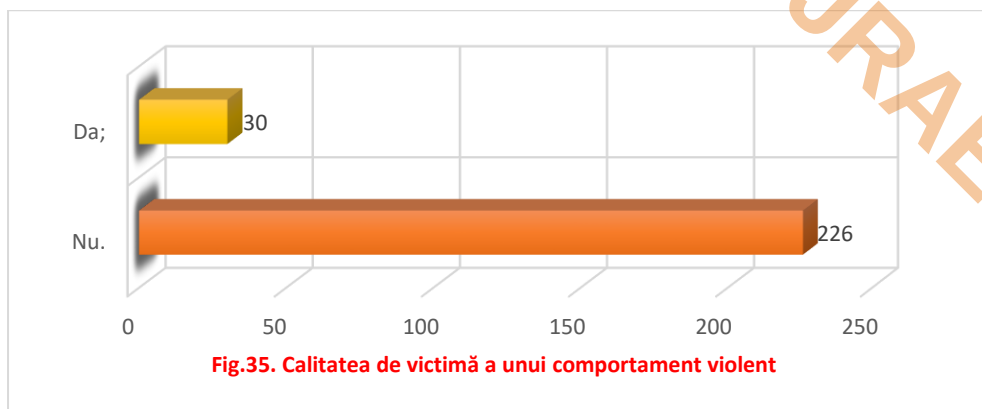

Fig.34. Reacția ca posibil martor al unor scene de violență

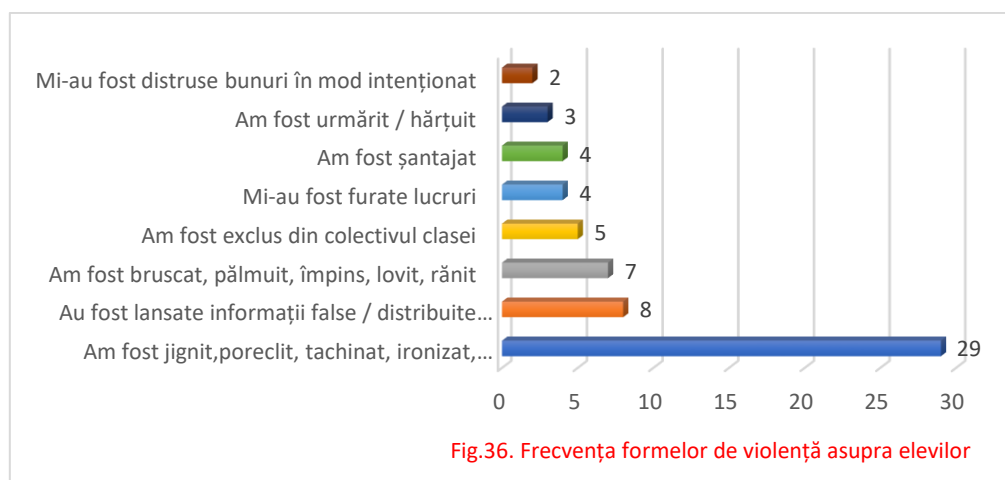
Itemul "Ai fost victima unui comportament violent?" investighează calitatea de victimă a unui astfel de comportament. Datele raportează următoarele rezultate: 88,28% declară că nu au fost vreodată victime ale unor violențe și 11,71% afirmă că au fost victime.

Variante	Răspunsuri
Nu	226
Da	30
Total	256

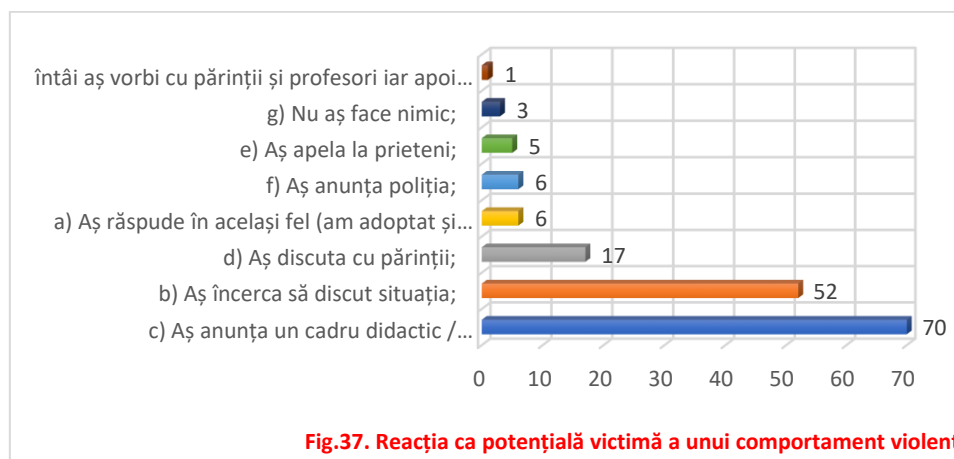
Prin itemul "Dacă ai fost victima unui comportament violent, te rog să specificeți în ce situație te-ai aflat", se investighează formele de violență la care au fost supuși respondenții. Astfel, cei 30 elevi (11, 71%) dintre cei chestionați care au afirmat că au fost victime ale comportamentelor violente, au ales mai multe variante de răspuns de fiecare respondent. Așadar, cea mai frecventă ipostază a victimizării este cea în care respondenții au fost jigniți, porecliți, tachinați, ironizați și amenințați, 29 din cei 30 elevi aflându-se în această situație. Următoarea formă de violență întâlnită în situația de victimizare este lansarea de informații false / distribuie de materiale compromițătoare (8 elevi). Alte forme de violență la care au fost supuși respondenții sunt următoarele, în ordinea descrescătoare a frecvenței: bruscarea, pălmuirea, împingerea, lovirea și rănirea (7 elevi), excluderea din colectivul clasei (5 elevi), furtul lucrurilor și șantajul cu câte 4 alegeri, urmărirea / hărțuirea (3 elevi) și distrugerea de bunuri în mod intenționat (2 elevi).

Situații de victimizare	Răspunsuri
Am fost jignit, poreclit, tachinat, ironizat, amenințat	29
Au fost lansate informații false / distribuite materiale compromițătoare la adresa mea	8
Am fost bruscă, pălmuit, împins, lovit, rănit	7
Am fost exclus din colectivul clasei	5
Mi-au fost furate lucruri	4
Am fost șantajat	4
Am fost urmărit / hărțuit	3
Mi-au fost distruse bunuri în mod intenționat	2
Total	62

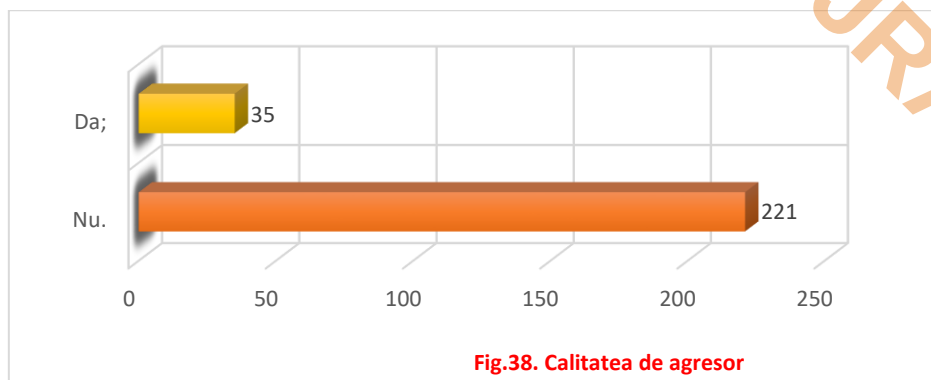
Prin itemul "Dacă NU ai fost victima unui comportament violent, te rog să specifici cum ai reacționa?", este investigată orientarea atitudinală a celor 226 respondenți care nu s-au aflat în situația de victimă a vreunui comportament violent, dar care s-ar putea afla, la un moment dat, în această ipostază. Astfel, Din 226 elevi care afirmă că NU au fost victima unui comportament violent, 27,34% ar alege să anunțe un cadru didactic, 20,31% ar încerca să discute despre situație, 6,64% ar discuta cu părinții, 6 ar răspunde în același fel, adoptând un comportament violent, 6 ar anunța poliția, 5 ar apela la prieteni, 3 nu ar face nimic și 1 elev ar vorbi mai întâi cu părinții și profesorii.

Variante de răspuns	Răspunsuri
Aș anunța un cadru didactic / conducerea școlii	70
Aș încerca să discut situația	52
Aș discuta cu părinții	17
Aș răspunde în același fel (am adoptat și eu un comportament violent)	6
Aș anunța poliția	6
Aș apela la prieteni	5
Nu aș face nimic	3
Întâi aș vorbi cu părinții și profesori iar apoi mai departe dacă este necesar	1
Total	160

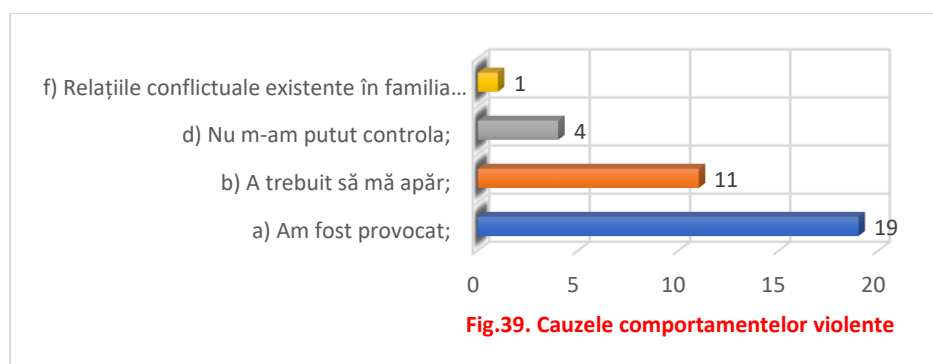
Itemul, "Ai manifestat vreodată un comportament violent față de cineva?", investighează calitatea de agresor a elevilor chestionați. Datele raportează că 86,32% din totalul respondenților nu au manifestat vreodată un comportament violent față de cineva, în timp ce 13,67% au afirmat că au agresat pe cineva la un moment dat.

Variante	Răspunsuri
Nu	221
Da	35
Total	256

Cauzele care au determinat apariția comportamentelor violente la elevii chestionați, la un moment dat, sunt investigate prin itemul "Dacă ai manifestat vreodată un comportament violent față de cineva, te rog să specifici ce anume te-a determinat să faci acest lucru". Faptul că au fost provocați este cea mai frecventă cauză raportată de elevii chestionați, 19 elevi din cei 35 (54,28%) care au avut calitatea de agresor alegând această variantă de răspuns. 31,42% dintre respondenți spun că a fost necesar să se apere, această cauză inducând ideea că aceștia au devenit agresori, fiind inițial victime ale unei agresiuni. Cele mai puțin frecvente cauze ale comportamentelor violente avute de elevii chestionați sunt lipsa autocontrolului (11,42%) și relațiile conflictuale existente în familie (2,85%).

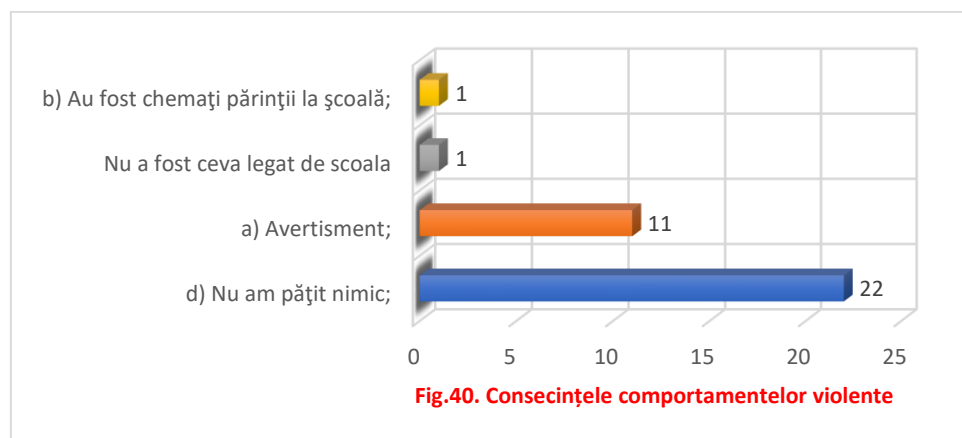
Variante	Răspunsuri
Am fost provocat	19
A trebuit să mă apăr	11
Nu m-am putut controla	4
Relațiile conflictuale existente în familia mea	1
Total	35

Prin itemul, "Ce consecințe a avut comportamentul tău violent?", sunt investigate consecințele comportamentelor violente ale celor 35 elevi chestionați care au avut astfel de comportamente, acestea fiind avertismentul; chemarea părinților la școală; nota scăzută la putare; nu a apărut nicio consecință. Lista consecințelor raportate de elevi cuprinde un procent mare, de 62,85%, pentru varianta de răspuns "Nu am pățit nimic", 31,42% au primit avertisment de la școală și pentru 2,85% (doar 1 elev) au fost chemați părinții la școală. Niciunui elev din cei 35 nu i s-a scăzut nota la putare.

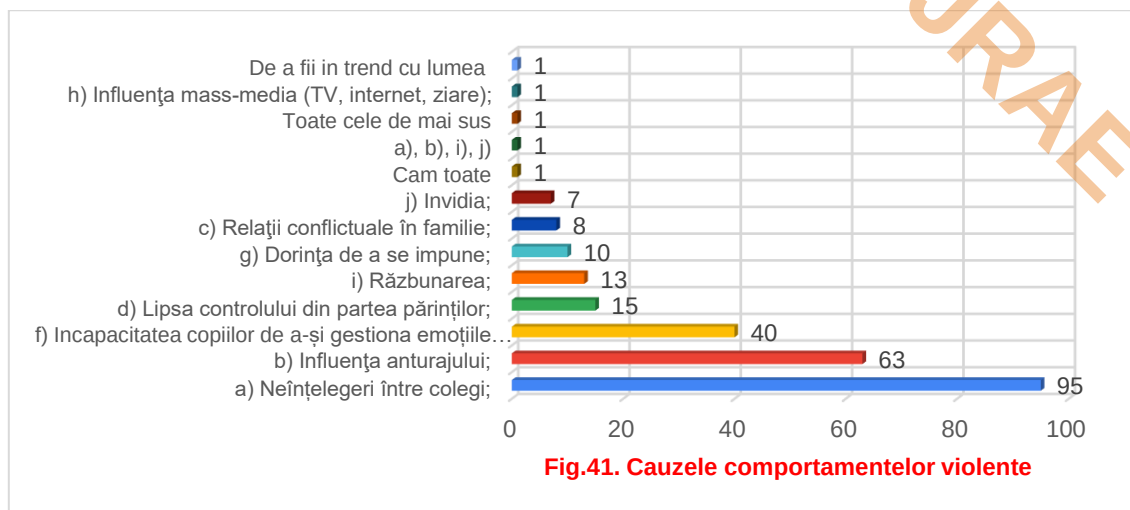
Variante	Răspunsuri
----------	------------

Nu am pățit nimic	22
Avertisment	11
Nu a fost ceva legat de școală	1
Au fost chemați părinții la școală	1
Total	35

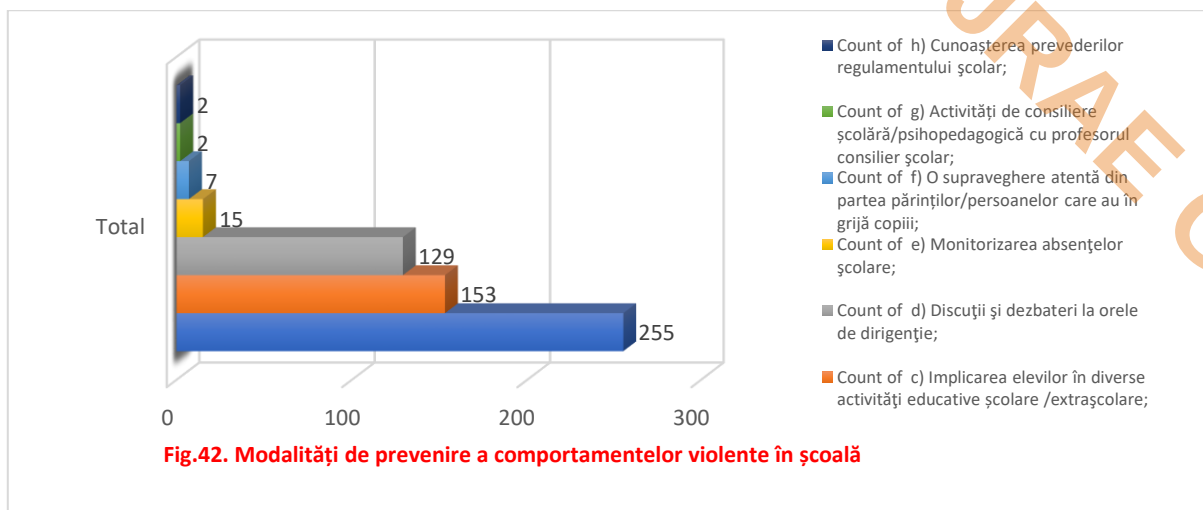
Investigarea cauzelor comportamentelor violente, din perspectiva elevilor respondenți, s-a realizat prin itemul "Care crezi că sunt cauzele comportamentelor violente?" Pentru aceasta, chestionarul a avut ca variante de răspuns următoarele: neînțelegeri între colegi; influența anturajului; relații conflictuale în familie; lipsa controlului din partea părinților; supravegherea exagerată din partea părinților / profesorilor; incapacitatea copiilor de a-și gestiona emoțiile puternice de neliniște, furie, ură; dorința de a se impune; influența mass-media (TV, internet, ziare); răzbunarea; invidia. Astfel, datele statistice raportează că, în viziunea elevilor chestionați, răspunzătoare de manifestarea violenței în rândul acestora sunt neînțelegerile între colegi (37,10%), influenței anturajului (24,60%), incapacității copiilor de a-și gestiona emoțiile puternice de neliniște, furie, ură (15,62%), lipsei controlului din partea părinților (5,85%), dorinței de a se impune (3,90%), relațiilor conflictuale în familie (3,12%), invidiei (2,73%), influenței mass-media (0,39%). Alte cauze identificate de elevi sunt reprezentate de dorința de răzbunare (5,07%), dorința de a fi în trend cu ceilalți (0,39%).

Variante	Răspunsuri
Neînțelegeri între colegi	95
Influența anturajului	63
Incapacitatea copiilor de a-și gestiona emoțiile puternice de neliniște, furie, ură	40
Lipsa controlului din partea părinților	15
Răzbunarea	13
Dorința de a se impune	10
Relații conflictuale în familie	8
Invidia	7
Toate variantele	1
a), b), i), j)	1
Toate cele de mai sus	1
h) Influența mass-media (TV, internet, ziare)	1
De a fii în trend cu lumea	1
Total	256

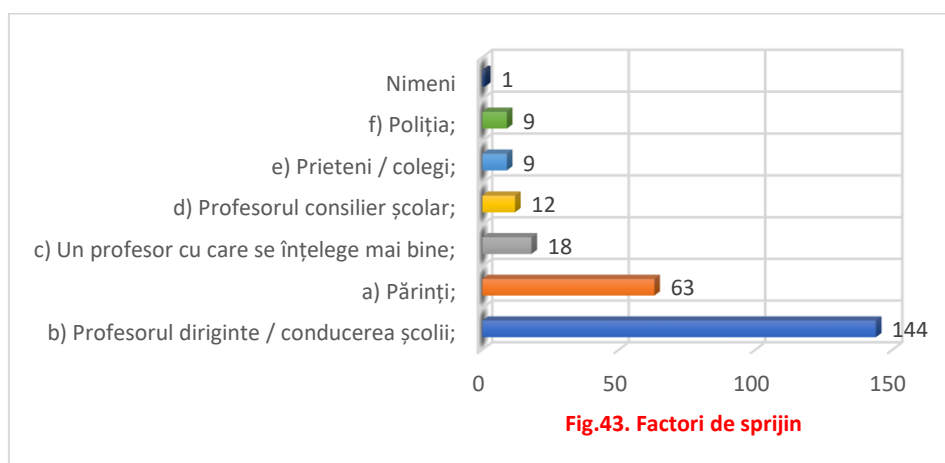
Credințele elevilor referitoare la modalitățile de prevenire a comportamentelor violente în spațiul școlar au fost investigate prin itemul "Cum crezi că pot fi prevenite comportamentele violente din școală?" Astfel, datele raportate arată că 99,60% dintre respondenți consideră că dezvoltarea încrederii în sine a elevilor și a optimismului ar fi cea mai indicată măsură de prevenire a violenței în rândul elevilor. Cu procente relativ mari, aceasta este urmată de implicarea elevilor în diverse activități educative școlare /extrașcolare (59,76%), discuții și dezbateri la orele de dirigenție (50,39%). Puțini elevi cred în monitorizarea absențelor școlare (5,85%), supravegherea atentă din partea părinților/persoanelor care au în grijă copiii (2,73%) ca măsuri eficiente de prevenire a violenței școlare și foarte puțini elevi consideră activitățile de consiliere școlară/psihopedagogică cu profesorul consilier școlar și cunoașterea prevederilor regulamentului școlar că ar putea preveni actele de violență în comunitățile școlare (1,56% cumulate cele două măsuri).

Dezvoltarea încrederii în sine a elevilor și a optimismului	Implicarea elevilor în diverse activități educative școlare /extrașcolare	Discuții și dezbateri la orele de dirigenți	Monitorizarea absențelor școlare	O supraveghere atentă din partea părinților/persoanelor care au în grijă copiii	Activități de consiliere școlară/psihopedagogică cu profesorul consilier școlar	Cunoașterea prevederilor regulamentului școlar
255	153	129	15	7	2	2

Identificarea factorilor de sprijin ai elevilor, atunci când se află în situații de conflict, este realizată prin itemul "La cine crezi că trebuie să apeleze un elev atunci când este implicat în conflicte?" Astfel, 56,25% dintre elevii respondenți consideră că principalul factor de sprijin în astfel de situații îl reprezintă profesorul diriginte / conducerea școlii. 24,60% din total consideră că părinții sunt cei la care pot apela și 7,03% aleg să apeleze la un profesor cu care se înțelege mai bine. Profesorul consilier școlar este perceput de elevii respondenți ca fiind un factor de sprijin de doar 4,68% dintre aceștia, iar la prieteni / colegi și poliție ar apela doar 3,51% pentru fiecare dintre variante.

Variante	Răspunsuri
Profesorul diriginte / conducerea școlii	144
Părinți	63
Un profesor cu care se înțelege mai bine	18
Profesorul consilier școlar	12
Prieteni / colegi	9
Poliția	9
Nimeni	1
Total	256

Investigarea părerilor elevilor chestionați referitoare la măsurile care ar trebui luate pentru ameliorarea fenomenului de violență în școli, s-a realizat prin itemul "Ce măsuri ar trebui luate pentru reducerea violenței în mediul școlar?" Datele statistice raportate arată o diversitate de opinii referitoare la acest aspect

investigat, nicio variantă de răspuns neavând obținut un procent peste medie. Astfel, 30,85% consideră că scăderea mediei la purtare este principala măsură de reducere a violenței și 23,82% aleg discuțiile cu consilierul școlar ca fiind o măsură eficientă în aceste situații. Amendă plătită de părinții elevilor care au făcut acte de violență este percepută ca fiind potrivită de către 19,14% dintre respondenți, exmatricularea de către 13,28%, valorizarea comportamentelor pozitive de către cei din jur de 6,64%. 1 elev din cei 256 respondenți, reprezentând 0,39%, consideră că școala de corecție este potrivită ca măsură instituită în vederea reducerii violenței în școală.

Variante	Răspunsuri
Scăderea mediei la purtare	79
Discuții cu consilierul școlar	61
Amendă plătită de părinții elevilor care au făcut acte de violență	49
Exmatriculare	34
Valorizarea comportamentelor pozitive de către cei din jur	17
Activități educative	14
Școala de corecție	1
Discuții cu persoanele în cauza iar dacă nici așa nu merge, probabil cu un punct scăzut la purtare sau mai multe, diferă la fiecare situație	1
Total	256

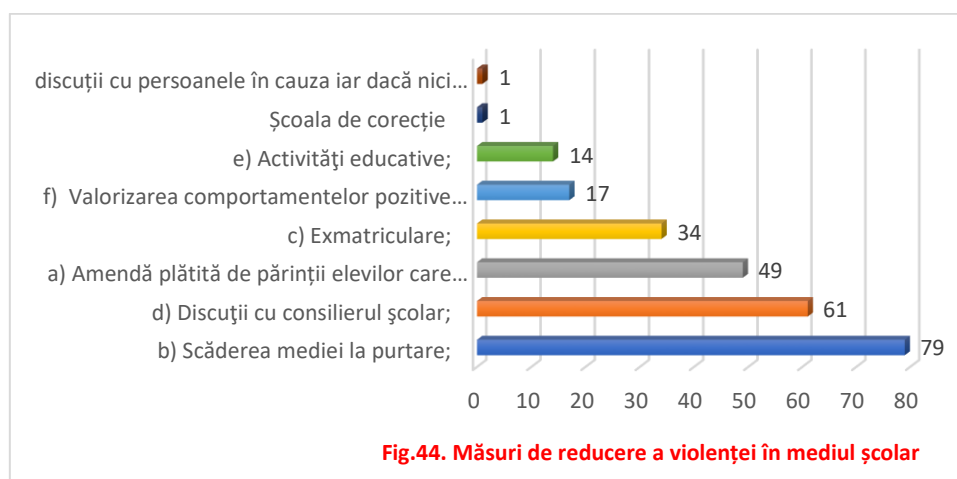
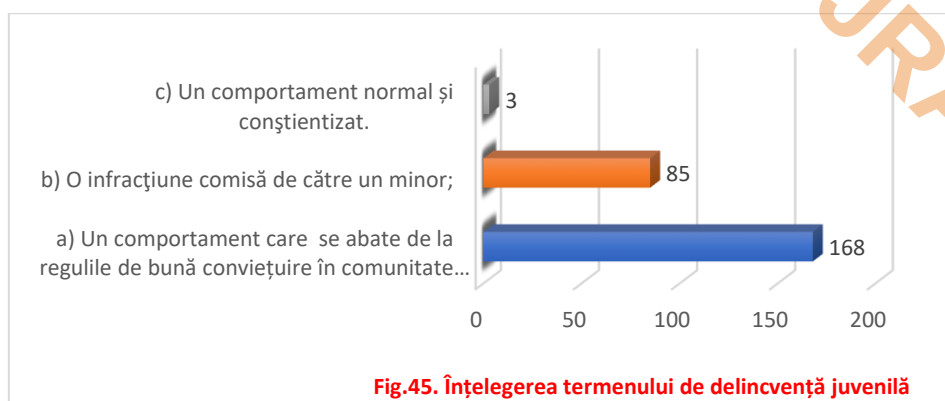

Fig.44. Măsură de reducere a violenței în mediul școlar

SECȚIUNEA II. PERCEPȚIA ELEVILOR FAȚĂ DE DELINCVENȚA JUVENILĂ

Ideile cu care elevii de liceu chestionați asociază conceptul de delincvență juvenilă sunt identificate cu ajutorul itemului "Ce înțelegi prin termenul de delincvență juvenilă?" Astfel, 65,62% înțeleg delincvența juvenilă ca fiind un comportament care se abate de la regulile de bună conviețuire în comunitate / grup, care este dăunător comunității / grupului, 33,20% dintre respondenți asociază ideii de delincvență juvenilă o infracțiune comisă de către un minor și 1,17% consideră că este un comportament normal și conștientizat.

Variante	Răspunsuri
Un comportament care se abate de la regulile de bună conviețuire în comunitate / grup, care este dăunător comunității/grupului	168
O infracțiune comisă de către un minor	85
Un comportament normal și conștientizat	3
Total	256

Itemul, "Care crezi că sunt cauzele delincvenței juvenile?" identifică credințele elevilor chestionați referitoare la motivele manifestărilor comportamentelor delincvente întâlnite la liceeni. Rezultatele statistice raportate arată că felul în care își explică elevii de liceu comportamentele delincvente este diferit, răspunsurile acestora fiind distribuite, în procente diferite, mai multor cauze. **Cele mai multe dintre răspunsurile selectate de către aceștia sunt coagulate în jurul ideii de conflicte în familie, lipsa controlului din partea părinților (33,59%).** 13,28% dintre respondenți identifică tendința de bravură, de a fi „grozav”, „cool” ca și motivație a comportamentelor delincvente. În procente egale (8,59%), consumul de alcool sau droguri și comportamentul agresiv al celor din jur sunt cauze ale manifestării comportamentelor delincvente la adolescenți în opinia elevilor chestionați. Cele mai mici scoruri le-au obținut cauzele referitoare la sărăcia din mediul familial (5,46%), necunoașterea din timp a anturajului, a locurilor și mediilor frecventate de minori (5,07%), lipsa unei legături permanente între familie și școală (3,90%), influența grupului de prieteni, a „găștii ” (3,51%), abandonarea studiilor și lipsa unei ocupații (2,73%), incapacitatea de a găsi alte activități (1,95%) și convingerea că „dacă ești minor nu pățești nimic” (1,95%). Un singur elev (0,39% consideră că toate variantele de răspuns prevăzute de chestionar constituie cauze ale comportamentelor delincvente.

Variante	Răspunsuri
Conflictele din familie, lipsa controlului din partea părinților	86
Tendința de bravură, de a fi „grozav”, „cool”	34
Neîncredere în forțele proprii	28
Consumul de alcool sau droguri	22
Comportamentul agresiv al celor din jur	22
Sărăcia din mediul familial	14
Necunoașterea din timp a anturajului, a locurilor și mediilor frecventate de minori	13
Lipsa unei legături permanente între familie și școală	10
Influența grupului de prieteni, a „găștii ”	9
Abandonarea studiilor și lipsa unei ocupații	7
Incapacitatea de a găsi alte activități	5
Convingerea că „dacă ești minor nu pățești nimic”	5
Toate	1
Total	256

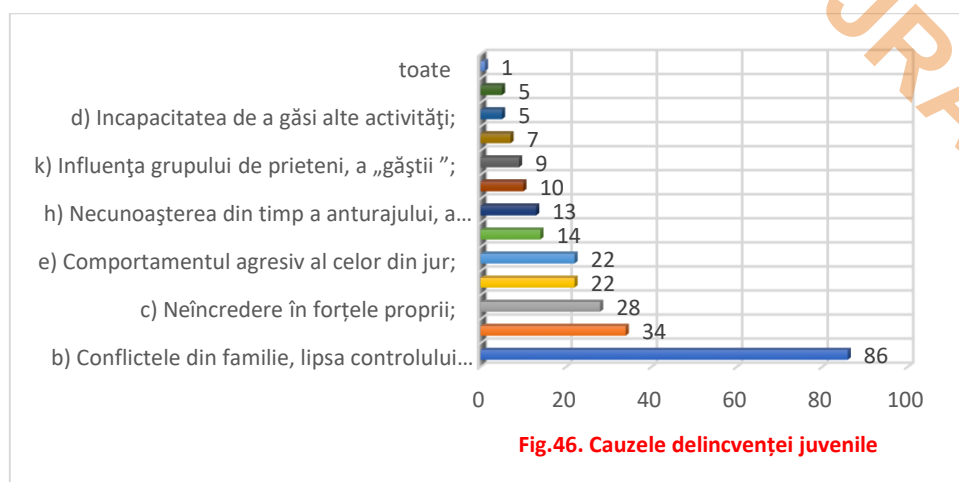

Fig.46. Cauzele delincvenței juvenile

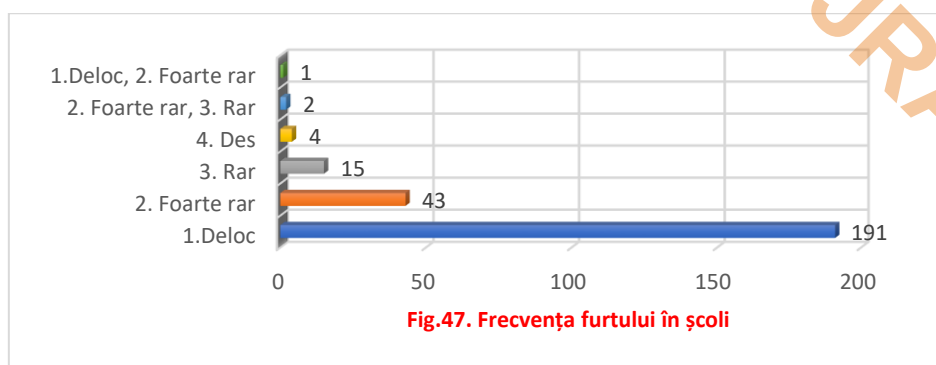
Identificarea actelor de delincvență juvenilă, prin itemul "Ce acte de delincvență juvenilă cunoști că au fost săvârșite de elevii din școala ta?" se referă la furt, tâlhărie, tăinuire (ascunderea adevărului despre o faptă care încalcă legea), lovire / vătămare corporală gravă, purtarea sau folosirea de arme albe, distrugerea de bunuri, consum / distribuire droguri, răspândirea de alarme false, șantaj / violarea corespondenței / cyberbullying, privare de libertate / sechestrare și condus fără permis.

Aceste fapte de delincvență sunt percepute ca fiind atât absente, cât și prezente în mediul școlar, datele raportate arătând diferite niveluri de identificare a acestora de către respondenți. Astfel, toate actele de delincvență amintite nu au fost deloc identificate în mediul școlar de către unii dintre respondenți: purtarea sau folosirea de arme albe (91,79%), privare de libertate / sechestrare (90,62%), consum / distribuire droguri (90,23%), condus fără permis (89,84%), tâlhăria (86,71%), răspândirea de alarme false (86,71%), șantaj / violarea corespondenței / cyberbullying (81,25%), tăinuirea (75%), furtul (74,60%), lovirea / vătămarea corporală gravă (74,60%) și distrugerea de bunuri (69,53%).

Constatăm că cele mai puțin întâlnite comportamente delincvente în școli, sunt purtarea sau folosirea armelor albe, privarea de libertate / sechestrare, consumul / distribuirea de droguri. Comportamentul delincvent întâlnit mai des în școală decât celelalte este distrugerea de bunuri.

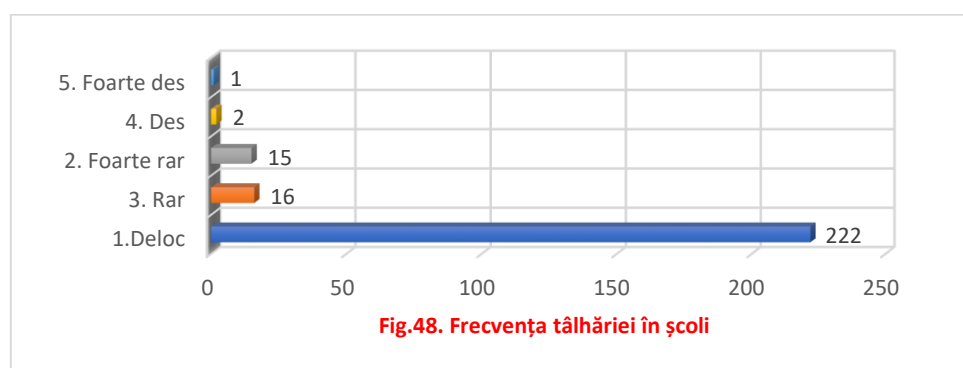
Dacă (74,60%) dintre respondenți apreciază că furtul nu apare deloc în școli, 25,39% dintre aceștia consideră că acesta este prezent în rândul elevilor.

Variante	Răspunsuri
Deloc	191
Foarte rar	43
Rar	15
Des	4
Foarte rar, Rar	2
Deloc, Foarte rar	1
Total	256

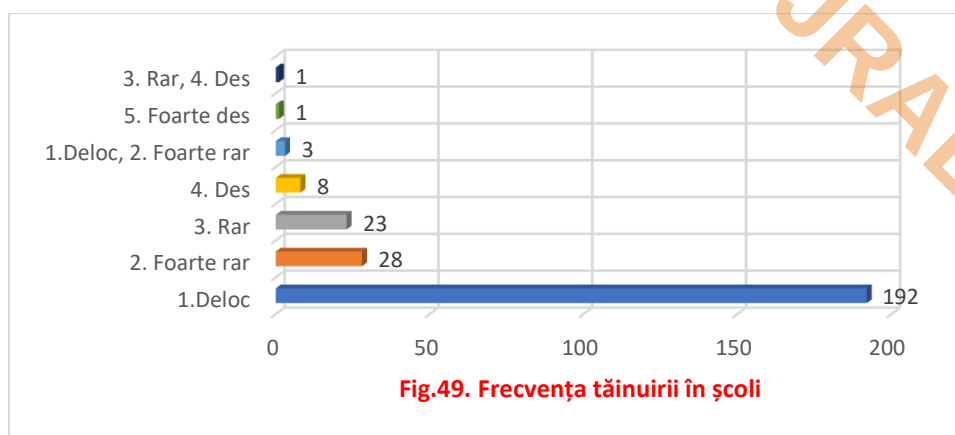
În ceea ce privește tâlhăria, 86,71% dintre respondenți nu o identifică în școli, în timp ce 13,28% afirmă că aceasta este manifestă în rândul elevilor.

Variante	Răspunsuri
Deloc	222
Rar	16
Foarte rar	15
Des	2
Foarte des	1
Total	256

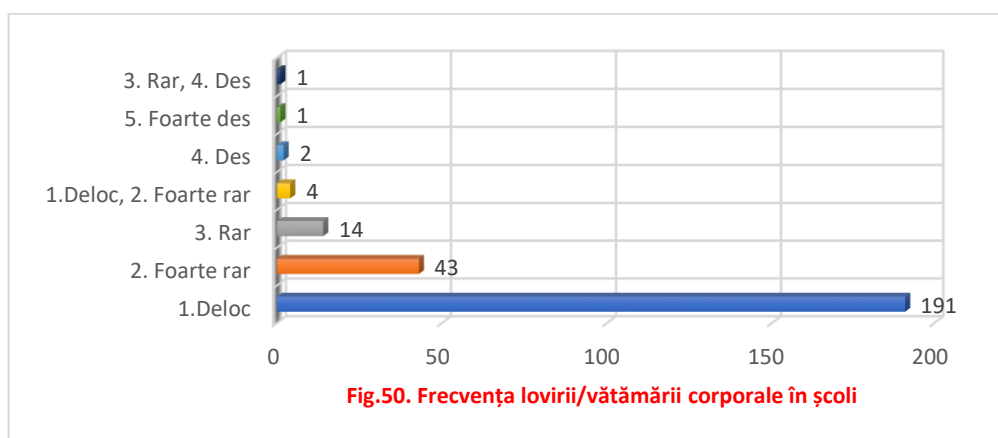
Tăinuirea (ascunderea adevărului despre o faptă care încalcă legea) este identificată de către liceenii respondenți ca fiind absentă din spațiul școlar în procent de 75%, în timp ce 25% consideră că acest comportament apare în rândul elevilor.

Variante	Răspunsuri
Deloc	192
Foarte rar	28
Rar	23
Des	8
Deloc, Foarte rar	3
Foarte des	1
Rar, Des	1
Total	256

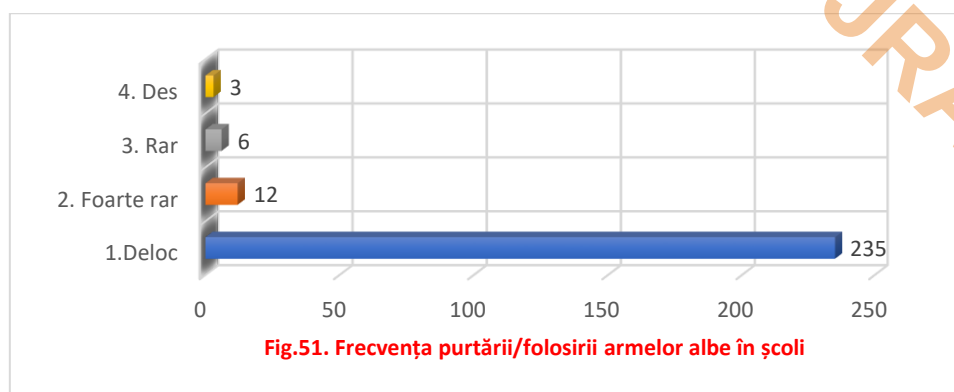
74,60% dintre elevii de liceu chestionați consideră că lovirea / vătămarea corporală gravă nu se manifestă deloc în spațiul școlar, în timp ce 25,39% apreciază că acest comportament delincvent apare în rândul elevilor.

Variante	Răspunsuri
Deloc	191
Foarte rar	43
Rar	14
Deloc, 2. Foarte rar	4
Des	2
Foarte des	1
Rar, 4. Des	1
Total	256

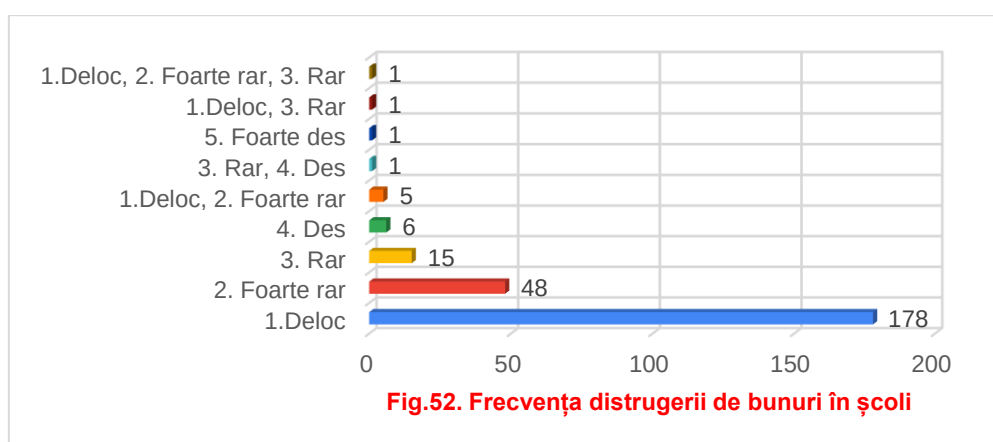
91,79% dintre adolescenți consideră că purtarea sau folosirea de arme albe este un comportament delincvent neîntâlnit în școlile în care învață, în timp ce 8,20% dintre respondenți apreciază că acesta este prezent.

Variante	Răspunsuri
Deloc	235
Foarte rar	12
Rar	6
Des	3
Total	256

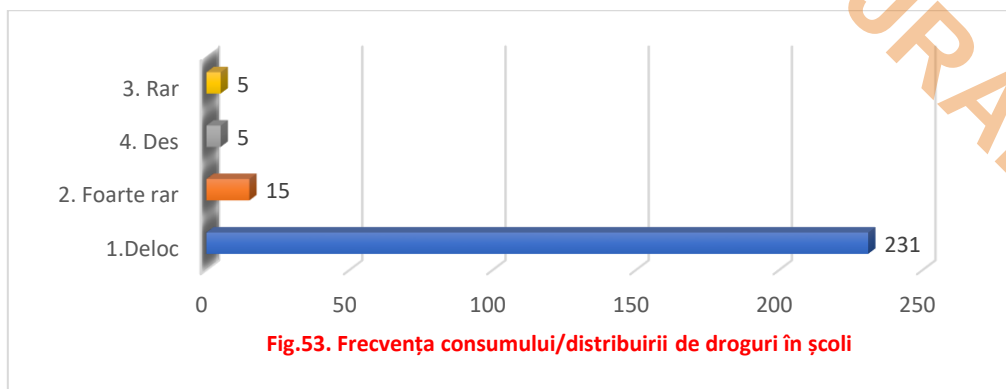
Distrugerea de bunuri este considerată ca fiind absentă în comportamentul elevilor în procent de 69,53%, în timp ce 30,46% dintre respondenți consideră că acest act delincvent se întâlnește în școli.

Variante	Răspunsuri
Deloc	178
Foarte rar	48
Rar	15
Des	6
Deloc, 2. Foarte rar	5
Rar, 4. Des	1
Foarte des	1
Deloc, 3. Rar	1
Deloc, 2. Foarte rar, 3. Rar	1
Total	256

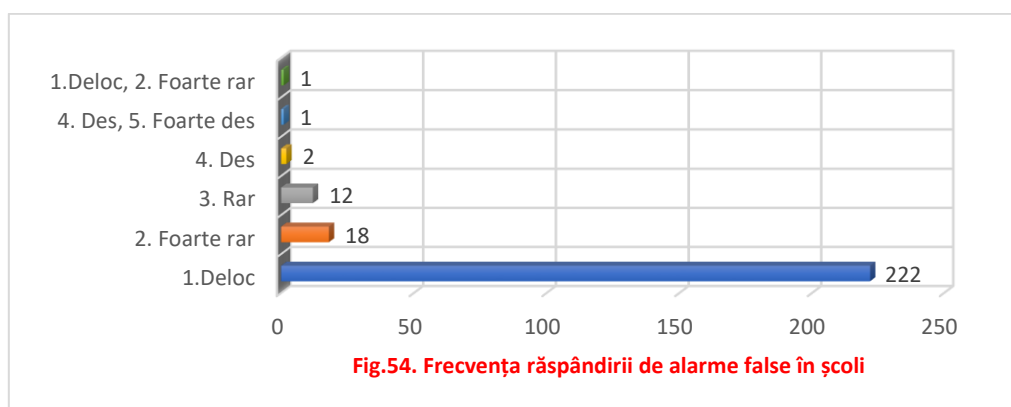
90,23% dintre elevii chestionați apreciază că consumul și distribuția de droguri în spațiul școlar reprezintă un comportament delincvent deloc întâlnit, în timp ce 9,76% dintre aceștia sunt de părere că acesta este prezent în rândul elevilor.

Variante	Răspunsuri
Deloc	231
Foarte rar	15
Des	5
Rar	5
Total	256

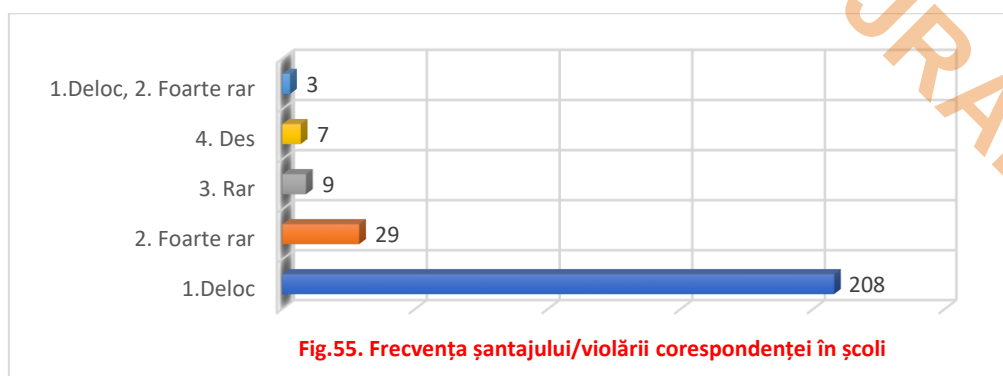
Răspândirea de alarme false nu este deloc întâlnită în spațiul școlar în viziunea a 86,71% dintre respondenți, în timp ce 13,28% consideră că acest comportament delincvent se manifestă în rândul elevilor.

Variante	Răspunsuri
Deloc	222
Foarte rar	18
Rar	12
Des	2
Des, 5. Foarte des	1
Deloc, 2. Foarte rar	1
Total	256

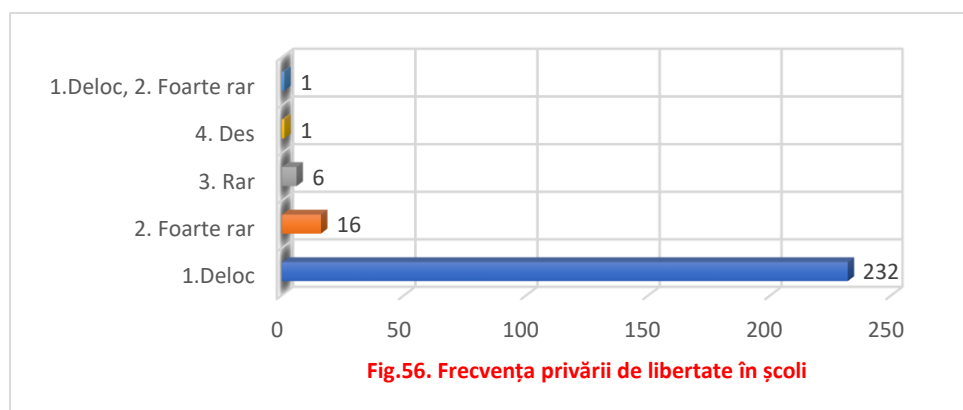
81,25% dintre elevii chestionați apreciază că șantajul / violarea corespondenței / cyberbullyingul reprezintă un comportament delincvent deloc întâlnit în școli, în timp ce 18,75% apreciază că acesta este prezent în spațiul școlar.

Variante	Răspunsuri
Deloc	208
Foarte rar	29
Rar	9
Des	7
Deloc, 2. Foarte rar	3
Total	256

90,62% dintre adolescenții chestionați apreciază că privarea de libertate / sechestrarea nu este întâlnită deloc în școli, în timp ce 9,37% apreciază că acest comportament apare în rândul elevilor.

Variante	Răspunsuri
Deloc	232
Foarte rar	16
Rar	6
Des	1
Deloc, 2. Foarte rar	1
Total	256

Conducutul fără permis este identificat de către respondenți (89,84%) ca fiind un comportament delincvent neîntâlnit deloc în rândul elevilor, în timp ce 10,15% dintre aceștia îl consideră manifest în comportamentul adolescenților.

Variante	Răspunsuri
Deloc	230
Foarte rar	13
Rar	10
Deloc, 2. Foarte rar	1
Foarte des	1
Des	1
Total	256

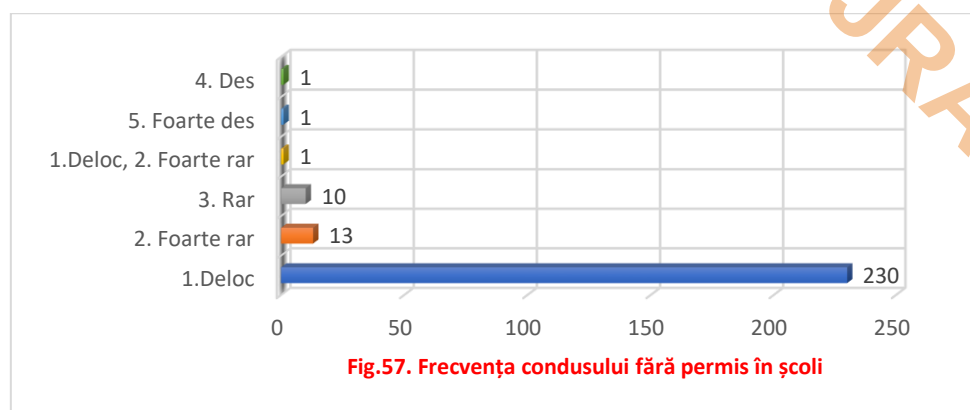
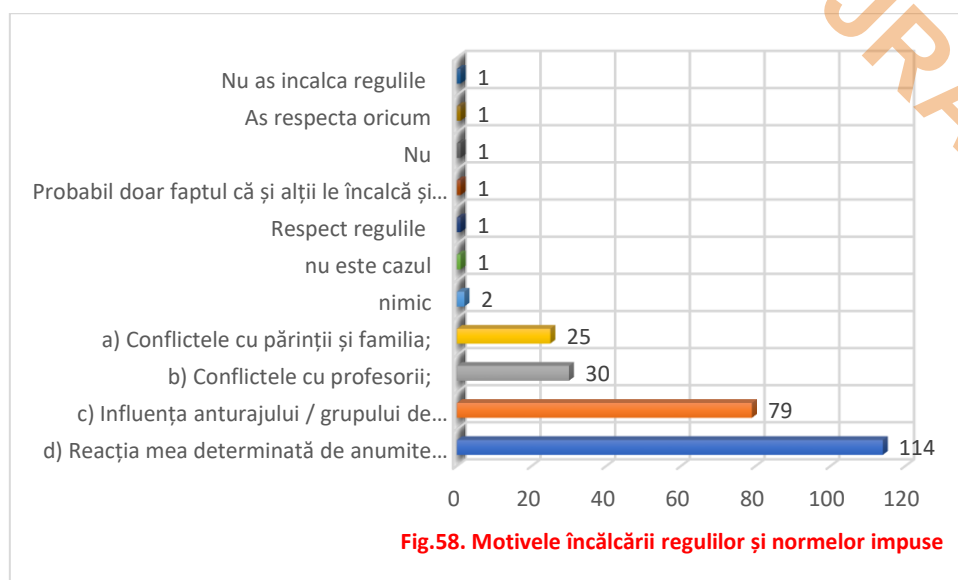

Fig.57. Frecvența condusului fără permis în școli

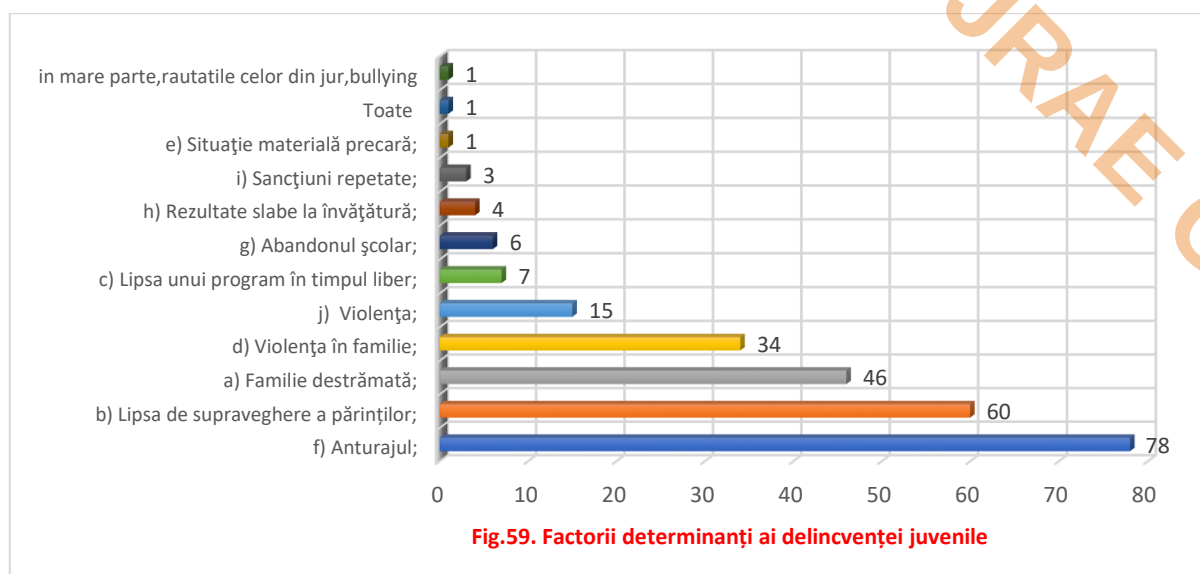
Investigarea motivelor personale pentru care respondenții ar alege să nu respecte normele și regulile este realizată prin itemul "Ce te-ar determina să nu respecti normele și regulile de conviețuire impuse?" Astfel, 44,53% consideră că încălcarea acestor reguli ar fi explicată prin experimentarea anumitor emoții negative, cum ar fi frica, furia, plictiseala, singurătatea, dezamăgirea. 30,85% dintre respondenți consideră că influența anturajului, a grupului de prieteni este cea care cauzează implicarea în acte de încălcare a normelor și regulilor. Conflictele cu profesorii sunt considerate motive pentru care un adolescent ar alege să nu respecte regulile pentru 11,71% dintre respondenți. Un procent apropiat de cel anterior îl reprezintă cel al respondenților care explică încălcarea regulilor prin conflictele cu părinții și familia (9,76%). 2,34% dintre respondenți spun că nu ar încălca regulile și normele de conviețuire impuse din niciun motiv și 0,39% consideră că absența sancțiunilor atunci când ceilalți adolescenți încălcă regulile constituie un factor de încurajare pentru a săvârși astfel de acte.

Variante	
Reacția mea determinată de anumite emoții / dispoziții (frică, furie, plictiseală, singurătate, dezamăgire etc.)	114
Influența anturajului / grupului de prieteni	79
Conflictele cu profesorii	30
Conflictele cu părinții și familia	25
Nimic	2
Nu este cazul	1
Respect regulile	1
Probabil doar faptul că și alții le încălcă și nu pătesc nimic	1
Nu	1
Aș respecta oricum	1
Nu aș încălca regulile	1
Total	256

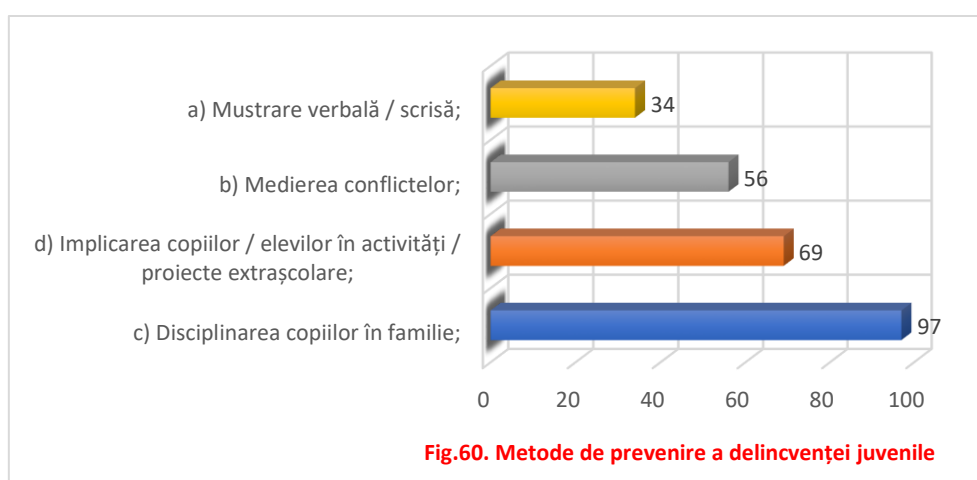
”Care credeți că sunt factorii care conduc la comiterea actelor cu caracter delincvent de către elevi?” reprezintă itemul prin care sunt identificate cauzele care determină comportamente delincvente la această vârstă. Astfel, 30,46% dintre respondenți consideră că anturajul este cel care poate conduce la comiterea de acte cu caracter delincvent, 23,46% consideră că determinantă este lipsa de supraveghere a părinților, 17,96% aleg varianta de răspuns ”familie destrămată” și 13,28% sunt de părere că violența domestică este cauzatoare de implicarea adolescenților în acte delincvente. 5,85% dintre respondenți consideră că violența, în general, este o cauză pentru delincvența juvenilă. Însușind cele două procente obținute pentru cauzele care au ca numitor comun violența, constatăm că 19,14% dintre respondenți atribuie comportamentele delincvente ale adolescenților actelor de violență întâlnite în mediul social. Mai puțin identificate ca explicații cauzale pentru delincvență sunt următorii factori: lipsa unui program în timpul liber (2,73%), abandonul școlar (2,34%), rezultatele slabe la învățătură (1,56%), sancțiunile repetate (1,17%), situația materială precară (0,39%) și răutățile celor din jur/bullyingul (0,39%).

Variante	Răspunsuri
Anturajul	78
Lipsa de supraveghere a părinților	60
Familie destrămată	46
Violența în familie	34
Violența	15
Lipsa unui program în timpul liber	7
Abandonul școlar	6
Rezultate slabe la învățătură	4
Sancțiuni repetate	3
Situație materială precară	1
Toate	1
În mare parte, răutățile celor din jur, bullying	1
Total	256

Prin itemul "Ce metode de prevenire crezi că ar trebui să fie aplicate pentru a reduce numărul minorilor care comit infracțiuni?", se investighează opiniile elevilor referitoare la modalitățile de prevenire care ar trebui aplicate pentru a reduce numărul de elevi minori care comit acte delincvente. Astfel, sunt opinii care arată credința elevilor că disciplinarea copiilor în familie ar fi cea mai eficientă măsură care să ducă la diminuarea numărului de minori delincvenți (37,89%). Alți elevi chestionați sunt de părere că potrivită pentru acest deziderat este implicarea copiilor / elevilor în activități și proiecte extrașcolare (26,95%). Medierea conflictelor este văzută de un procent de 21,87% dintre respondenți ca fiind o metodă de prevenire eficientă de reducere a numărului de minori care comit infracțiuni și 13,28% acordă importanță muștrării verbale sau scrise în acest sens.

Variante	Răspunsuri
Disciplinarea copiilor în familie	97
Implicarea copiilor / elevilor în activități / proiecte extrașcolare	69
Medierea conflictelor	56
Mustrare verbală / scrisă	34
Total	256

Rolul școlii, ca instituție cu responsabilități în domeniul educației și, implicit, a reducerii fenomenului de delincvență juvenilă, este investigat prin itemul "Cum poate contribui școala la prevenirea actelor de delincvență?"

Din perspectiva elevilor chestionați, un rol important în ameliorarea fenomenului de delincvență juvenilă îl au programele de prevenire a comportamentului delincvent cu accent pe dezvoltarea personală, psihoemoțională a elevilor (37,10%). Celelalte contribuții pe care le poate aduce școala în acest sens obțin procente relativ scăzute: dezbaterile în cadrul orelor de consiliere și orientare pe tema delincvenței juvenile, a infraccționalității (17,18%), consilierea psihopedagogică a elevilor cu probleme de comportament (12,10%), implicarea elevilor în activități extracurriculare (10,15%), respectarea strictă a Regulamentului Școlar (8,20%), parteneriate cu autoritățile locale - Poliție, Jandarmerie, Penitenciare (7,42%), monitorizarea absențelor (5,85%) și atragerea părinților în activitatea de colaborare cu școala (1,56%). 1 elev consideră că școala nu poate să contribuie la reducerea fenomenului de delincvență juvenilă (0,39%).

Variante	Răspunsuri
Programe de prevenire a comportamentului delincvent cu accent pe dezvoltarea personală, psihoemoțională a elevilor	95
Dezbateri la orele de consiliere și orientare pe tema delincvenței juvenile, a infraccționalității	44
Consilierea psihopedagogică a elevilor cu probleme de comportament	31
Implicarea elevilor în activități extracurriculare	26
Respectarea strictă a Regulamentului Școlar	21
Parteneriate cu autoritățile locale (Poliție, Jandarmerie, Penitenciare)	19
Monitorizarea absențelor	15
Atragerea părinților în activitatea de colaborare cu școala	4
Nu poate	1
Total	256

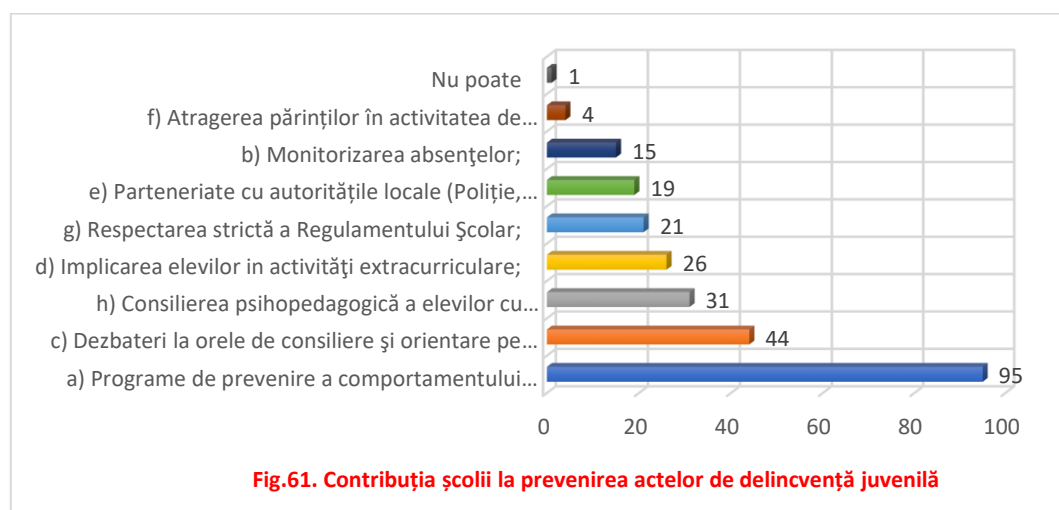

Fig.61. Contribuția școlii la prevenirea actelor de delincvență juvenilă

Prin itemul "Cine crezi că trebuie să intervină în cazul minorilor care comit infracțiuni?" sunt investigate părerile elevilor chestionați cu privire la factorii care au responsabilitatea instituțională de a interveni în cazul minorilor delincvenți.

Astfel, în opinia celor mai mulți dintre elevii respondenți (35,54%), profesorul consilier școlar, psihologul, asistentul social, pedagogul au un rol important în intervenția în cazurile minorilor delincvenți. Un alt factor de intervenție în astfel de situații este reprezentat de părinți, în opinia a 34,76% dintre respondenți. De asemenea, organele de poliție sunt considerate, de către elevii chestionați, în

măsură să intervină în cazul minorilor care comit infracțiuni (26,56%). Un procent foarte mic dintre respondenți consideră cadrele didactice că ar putea interveni eficient în astfel de situații (3,12%).

Variante	Răspunsuri
Specialiștii: profesorul consilier școlar, psihologul, asistentul social, pedagogii etc	91
Părinții	89
Organele de poliție	68
Cadrele didactice	8
Total	256

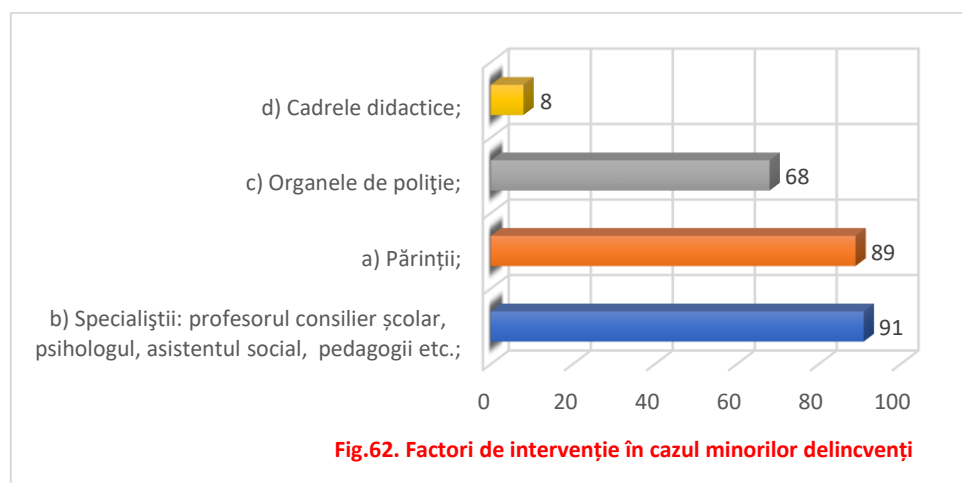

Fig.62. Factori de intervenție în cazul minorilor delincvenți

ANALIZA ȘI INTERPRETAREA DATELOR STATISTICE

Analiza datelor raportate arată că peste 81% dintre elevii chestionați experimentează trăiri emoționale pozitive atunci când se află la școală, fapt ce poate indica perceperea, de către aceștia, a unui mediu socio-afectiv stenic, securizant, motivant și validant din punct de vedere social.

Cei mai mulți dintre elevi, peste 86%, percep școala ca un mediu de învățare în care se simt în siguranță, indicând satisfacerea nevoilor de securitate: nevoia de ordine, nevoia de justiție, nevoia de stabilitate, nevoia de a sta departe de pericole.

O evaluare globală a elevilor privind frecvența manifestărilor violente în spațiul școlar arată că 80,46% dintre aceștia apreciază că în școlile lor manifestarea comportamentelor violente este absentă sau foarte rară. Totuși, răspunsurile oferite la itemii următori ai chestionarului, care identifică manifestarea anumitor forme de violență (exprimarea inadecvată sau jignitoare - poreclire, tachinare, ironizare, amenințare; agresiuni fizice - bruscare, pălmuire, împingere, lovire, rănire; marginalizarea - excluderea din grup; etichetarea, lansarea de zvonuri; șantajul; urmărirea / hărțuirea) evidențiază raportări diferite referitoare la apariția acestora la nivel comportamental. Astfel, conform percepției elevilor chestionați, cea mai frecventă manifestare violentă este exprimarea inadecvată sau jignitoare, evidențiată prin poreclire, tachinare, ironizare și amenințare. Următoarele forme de violență considerate de elevi ca fiind mai frecvente în mediul școlar sunt etichetarea, lansarea de zvonuri și excluderea din grup. De asemenea, constatăm că cele mai puțin frecvente în comportamentul elevilor sunt șantajul și urmărirea / hărțuirea care ocupă ultimile locuri în statistici. Ne-am fi așteptat ca agresiunile fizice să fie foarte frecvente în manifestările comportamentale ale elevilor, însă datele statistice arată că doar 37% dintre aceștia le identifică în spațiul școlar.

Analiza relațiilor elevilor cu profesorii descriu prezența tuturor formelor de manifestare a violenței din partea elevilor, cu frecvențe diferite, cea mai frecventă formă fiind absenteismul, fuga de la ore, întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei, urmată de indisciplină în clase, ignorarea mesajelor transmise de către profesori și atitudinile răutăcioase, ironice, nepoliticoase.

Procentele asemănătoare raportate pentru lipsa manifestării indisciplinii la clasă, respectiv, prezența acesteia, ar putea fi justificată prin faptul că în anumite unități de învățământ sau clase din aceeași comunitate școlară este probabil ca acest tip de comportament al elevilor să nu se manifeste, aceștia conformându-se regulilor întâlnite în spațiul școlar și acordând respectul cuvenit cadrului didactic (respect pentru statut, funcție, vârstă, competență profesională, etc), pe când în alte unități de învățământ sau clase din aceeași comunitate școlară acest tip de comportament al elevilor față de profesori se manifestă, cu frecvențe diferite. Aceștia nu se conformează regulilor școlare, nu recunosc autoritatea cadrului didactic și nu manifestă respect pentru acesta.

Absenteismul, fuga de la ore, întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei manifestate la adolescență constituie indicatori comportamentali pentru inadaptarea școlară. Semnificațiile absenteismului la această vârstă sunt diverse, evocând, astfel, complexitatea fenomenului. Astfel, absenteismul este văzut în literatura de specialitate ca reprezentând o problemă socială, o conduită de evadare fizică și psihologică din situația percepută ca problematică, acest tip de comportament reflectând lipsa de interes, motivație, încredere în educația școlară. De asemenea, absenteismul trădează identificarea scăzută a elevilor cu obiectivele și aspirațiile grupului de egali. Putem considera că manifestată la această vârstă, fuga de la ore este asociată adesea cu nevoia de separare / individualizare față de autoritatea unui sistem. Realitatea școlară arată că în rândul adolescenților se manifestă dorința de apartenență la grup, care adesea se constituie și funcționează în afara spațiului școlar și la care aceștia aderă din dorința de a fi acceptați, recunoscuți și validați social. La elevii de liceu, fuga de la ore este rezultatul unei alegeri personale motivată de factori psihologici: frica de evaluare, de eșec, teama de critică, de pedeapsă, stimă de sine scăzută, teama de pierdere a statutului în grup.

Prezența ignorării mesajelor transmise de către profesori în relațiile elevilor cu aceștia poate să indice scăderea interesului pentru activitatea de învățare ca urmare a supraîncărcării cu sarcini de lucru, teme pentru acasă, o programă școlară aglomerată care este parcursă de către profesori într-un ritm alert și fără o atenție specială acordată obținerii feed-back-ului referitor la nivelul de înțelegere a celor transmise, ca mecanism reglator al procesului de învățare.

De asemenea, realitatea școlară semnalează situații în care profesorii nu reușesc să empatizeze cu nevoile, dorințele și așteptările elevilor, ignorându-le, aceasta producând consecințe psihoemoționale și comportamentale în clasa de elevi. Prin urmare, este susceptibilă apariția manifestărilor opozante din partea elevilor, de ignorare, de contestare și confruntare directă. Prin acest tip de comportamente, elevul își "pedepsește" profesorul, care este reflectat ca într-o oglindă.

În relația profesori-elevi, constatăm că manifestările comportamentale violente ale profesorilor față de elevi sunt mai puțin frecvente decât cele ale elevilor față de profesori.

Analizând comparativ datele statistice care raportează manifestarea formelor de violență la profesori în relațiile cu elevii, constatăm că cea mai frecventă formă care apare este cea verbală, manifestată prin țipete, injurii, jigniri și cea mai puțin frecventă este pedeapsa fizică.

Comportamentele violente ale elevilor apar cel mai des în afara spațiului școlar și anume pe stradă, iar în cadrul școlii, pe holuri sau în curtea școlii. Acest fapt ar putea indica un grad mai ridicat de libertate în manifestări pe care îl resimte elevul la nivel subiectiv, determinat de absența figurii autoritare a profesorului. În interiorul școlii sunt semnalate mai puține situații de manifestare a violenței, având în vedere cadrul limitativ impus de regulamentul școlar intern și de autoritatea instituțională în care se află. Am putea presupune că prezența cadrelor didactice în pauze pe holuri și în curtea școlii ar putea diminua numărul de cazuri de violență școlară.

Un procent semnificativ din elevii chestionați a fost martorul unor scene de violență petrecute în școli, având reacții atitudinale diverse. Aproape jumătate dintre aceștia au încercat să aplaneze situația, mai puțini au încercat să aplaneze situația și să anunțe un adult și un procent semnificativ a ales să nu se implice, asistând pasiv.

Orientarea atitudinală a elevilor respondenți în situația imaginară în care ar asista la scene de violență în școală arată că predomină cei care ar anunța un adult și cei care ar încerca să aplaneze situația.

Se constată prevalența adoptării unei atitudini responsabile mai mult în plan imaginar, decât în plan real, semn că elevii respondenți cunosc modalitățile adecvate de a reacționa în situația în care ar fi martorii unor scene de violență, însă nu au dezvoltat abilități sociale, precum solicitarea ajutorului unui adult, medierea conflictelor.

Investigarea calității de victimă a unei violențe a elevilor chestionați arată că un procent foarte mic s-a aflat în această situație, cea mai frecventă ipostază a victimizării fiind cea în care aceștia au fost jigniți, porecliți, tachinați, ironizați și amenințați. Elevii care nu s-au regăsit în ipostaza de victimă au fost întrebați cum ar reacționa dacă s-ar afla în această situație și cei mai mulți ar alege să anunțe un cadru didactic.

Un procent semnificativ dintre respondenți spune că nu a manifestat niciodată comportamente violente față de cineva, iar cei care au făcut asta, au avut ca motive principale provocarea și necesitatea de a se apăra, această cauză inducând ideea că aceștia au devenit agresori, fiind inițial victime ale unei agresiuni. Mare parte dintre elevii care au fost violenți nu a suportat nicio consecință, iar dintre puținii care spun că au apărut consecințe, fac referire la avertisment primit din partea școlii.

Comportamentele violente, atunci când au loc, se întâmplă, în principal, conform părerilor exprimate de elevii chestionați, din cauza neînțelegerilor între colegi, influenței anturajului și incapacității copiilor de a-și gestiona emoțiile puternice de neliniște, furie, ură. Capacitățile insuficient dezvoltate specifice managementului conflictelor și ale celui emoțional împreună cu stima de sine scăzută sunt responsabile pentru generarea de situații conflictuale și comportamente violente.

Cauzele psihologice identificate de elevi corelează cu răspunsurile acestora oferite la itemul care investighează credințele elevilor referitoare la modalitățile de prevenire a comportamentelor violente în spațiul școlar. Astfel, majoritatea elevilor chestionați consideră că dezvoltarea încrederii în sine a elevilor și a optimismului ar fi cea mai indicată măsură de prevenire a violenței în rândul elevilor. Cu procente relativ mari, aceasta este urmată de implicarea elevilor în diverse activități educative școlare /extrașcolare, discuții și dezbateri la orele de dirigenție.

Faptul că școala are un rol important în prevenirea violenței în rândul elevilor este susținut și de percepțiile elevilor referitoare la factorii de sprijin atunci când se află în situații de conflict. Astfel, principalul factor de sprijin pentru elevi îl

reprezintă profesorul diriginte și/sau conducerea școlii. La polul opus, se situează, ca factor de sprijin, profesorul consilier școlar, acesta neavând un rol important, în percepția elevilor, așa cum îl are profesorul diriginte sau conducerea școlii și chiar părinții.

În ceea ce privește măsurile care ar trebui luate pentru reducerea violenței în mediul școlar, datele statistice raportate arată o diversitate de opinii referitoare la acest aspect investigat, nicio variantă de răspuns neavând obținut un procent peste medie. Astfel, în opinia elevilor, principalele măsuri de reducere a violenței sunt scăderea mediei la purtare și discuțiile cu consilierul școlar.

Ideea principală cu care elevii de liceu chestionați asociază conceptul de delincvență juvenilă este cea a unui comportament care se abate de la regulile de bună conviețuire în comunitate / grup, care este dăunător comunității / grupului. Un procent relativ scăzut arată că unii dintre respondenți conștientizează două dintre caracteristicile delincvenței juvenile: comiterea unei infracțiuni și vârsta sub 18 ani a celui care săvârșește fapta.

O parte semnificativă dintre chestionați atribuie cauzalitatea fenomenului de delincvență juvenilă conflictelor existente în familie și lipsei controlului din partea părinților. În literatura de specialitate, este specificat faptul că delincvența juvenilă este o componentă a criminalității și că aceasta are cauze diferite de cele ale criminalității adulților, printre care și lipsa de supraveghere permanentă de către părinți, supraveghetori, tutori. Alte cauze menționate în literatura de specialitate, cum ar fi consumul de către unii minori de substanțe halucinogene și alcool pentru creșterea unei stări euforice, lipsa unei legături permanente între familie și școală, abandonarea studiilor și lipsa unei ocupații, necunoașterea din timp a anturajului sunt mai puțin percepute de către elevi ca fiind cauze ale delincvenței juvenile, fapt arătat de procentele scăzute obținute la acești itemi.

Faptele de delincvență juvenilă sunt percepute de către respondenți ca fiind atât absente, cât și prezente în mediul școlar, datele raportate arătând diferite frecvențe de manifestare a acestora. Astfel, elevii consideră că aceste comportamente sunt mai mult absente sau foarte rare, decât prezente. Comportamentele delincvente întâlnite mai des în școală decât celelalte sunt distrugerea de bunuri, furtul și lovirea / vătămarea corporală gravă. Cele mai puțin întâlnite comportamente delincvente în școli, sunt purtarea sau folosirea armelor albe, privarea de libertate / sechestrare, consumul / distribuirea de droguri.

Întrebați ce i-ar determina să nu respecte normele și regulile de conviețuire impuse, elevii chestionați au răspuns predominant că reacțiile lor ar fi determinate de experimentarea anumitor emoții negative, cum ar fi frica, furia, plictiseala, singurătatea, dezamăgirea. Un alt motiv subiectiv identificat de o parte dintre elevi este acela al influenței anturajului, a grupului de prieteni.

Identificarea factorilor care conduc la comiterea actelor cu caracter delincvent de către elevi aduce din nou în prim plan anturajul ca fiind factorul principal de favorizare a comportamentelor delincvente. Un procent semnificativ de elevi oferă răspunsuri coagulate în jurul factorilor familiali, ca fiind responsabili de apariția delincvenței juvenile, relevați de lipsa de supraveghere a părinților, familiile destrămate și violența domestică.

Majoritatea opiniilor elevilor referitoare la modalitățile de prevenire care ar trebui aplicate pentru a reduce numărul de elevi minori care comit acte delincvente evidențiază disciplinarea copiilor în familie, implicarea copiilor / elevilor în activități și proiecte extrșcolare, medierea conflictelor.

Rolul școlii, ca instituție cu responsabilități în domeniul educației și, implicit, a reducerii fenomenului de delincvență juvenilă, este important prin programele de

prevenire a comportamentului delincvent cu accent pe dezvoltarea personală, psihoemoțională a elevilor. Celelalte contribuții pe care le poate aduce școala în acest sens obțin procente relativ scăzute: dezbaterile în cadrul orelor de consiliere și orientare pe tema delincvenței juvenile, a infraccționalității, consilierea psihopedagogică a elevilor cu probleme de comportament, implicarea elevilor în activități extracurriculare, respectarea strictă a Regulamentului Școlar, parteneriate cu autoritățile locale - Poliție, Jandarmerie, penitenciare, monitorizarea absențelor și atragerea părinților în activitatea de colaborare cu școala. În rândul elevilor există și percepția că școala nu poate să contribuie la reducerea fenomenului de delincvență juvenilă.

Părerile elevilor chestionați cu privire la factorii care au responsabilitatea instituțională de a interveni în cazul minorilor delincvenți pun accent pe rolul important pe care îl au profesorul consilier școlar, psihologul, asistentul social, pedagogul. Alți factori de intervenție în astfel de situații identificați de elevi sunt părinții și organele de poliție. Un procent foarte mic dintre respondenți consideră cadrele didactice că ar putea interveni eficient în astfel de situații.

CONCLUZII

1. Presupunem că procentul mic de elevi care identifică fapte de violență se datorează capacității acestora de înțelegere și operaționalizare a conceptului de violență, comparativ cu slaba comprehensiune a acestui concept de către ceilalți elevi (80,46%), care consideră că nu sunt manifestate comportamente violente în școlile lor sau că acestea apar foarte rar. Acest fapt este bazat pe datele numerice obținute în urma interpretării cantitative a itemilor următori, prin care se identifică concret comportamentele violente, care arată procente mai mari ale elevilor care raportează tipuri de comportamente violente manifestate în școlile din care provin;
2. Datele statistice arată că manifestarea formelor de violență între elevii de liceu nu este foarte frecventă, nu reprezintă maniera generală de relaționare între aceștia și, implicit, violența verbală, fizică și psihologică nu reprezintă tipare comportamentale frecvent întâlnite în școlile respondente, susceptibile de a afecta și a pune în pericol siguranța personală, integrarea în grupurile de egali, adaptarea la mediul școlar, obținerea recunoașterii sociale și a performanțelor școlare dorite.
Datele statistice care indică, totuși, prezența violenței verbale, în special, poate indica o slabă dezvoltare a abilităților de comunicare asertivă și a capacității de rezolvare de probleme. De asemenea, poate indica un management emoțional deficitar și o slabă intercunoaștere personală.
Așadar, este important ca școala să dezvolte mai mult programe de dezvoltare personală și de creștere a coeficientului de inteligență emoțională;
3. Investigarea formelor de violență dezvoltate de elevi în relațiile cu profesorii arată că elevii preferă evitarea confruntării directe cu profesorii, alegând evadarea din spațiul clasei, sub forma absenteismului și a fugii de la ore. Prezența acestui comportament în spațiul școlar poate fi un indicator al eșecului școlar și, implicit, al abandonului școlar, impunându-se ca necesară dezvoltarea de acțiuni educaționale în direcția creșterii nivelului de adaptare școlară;
4. Este necesară dezvoltarea mai multor abilități emoționale și sociale implicate în rezolvarea de conflicte: management emoțional, abilități de comunicare asertivă, abilități de solicitare a sprijinului, de comunicare cu autoritățile,

abilitați de rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor. Acestea se impun a fi dezvoltate și consolidate, atât la elevi, cât și la profesori, având în vedere că, deși sunt identificate cu o frecvență scăzută în rândul acestora din urmă, ele există, totuși;

5. Consilierul școlar este perceput de elevi mai mult ca factor de intervenție, decât de prevenire sau ca factor de sprijin, ceea ce poate indica o insuficientă cunoaștere a rolului profesor consilier în școală în prevenirea și combaterea fenomenului violenței, atât de către elevi, cât și de către profesori. Aceștia din urmă ar putea orienta gândirea și atenția elevilor la serviciile pe care le oferă un cabinet de asistență psihopedagogică în școală în sensul apelării la acestea și ar putea considera oportună colaborarea cu consilierul școlar în dezvoltarea de acțiuni comune de prevenire a violenței școlare. De asemenea, putem considera că însuși profesorul consilier școlar își face simțită prezența mai mult în situații de criză, când comportamentul violent este deja manifest, decât în situații care pot precede actele violente, cum ar fi activități de consiliere de grup cu tematici specifice prevenirii violenței.

Cu alte cuvinte, la nivelul comunităților școlare este indicată concentrarea atenției spre modalități de acțiune proactivă în vederea reducerii fenomenului de violență în spațiul școlar;

6. În percepția elevilor, principalii factori care conduc la comiterea actelor cu caracter delincvent de către elevi sunt anturajul și factorii ce țin de funcționalitatea deficitară a familiei (lipsa de supraveghere a părinților, familiile destrămate și violența domestică).

Director CJRAE Gorj,

Întocmit,

Prof. Consilier școlar CJAP Gorj,

